

అంబుక

Vol. 9.

చెన్నపట్టణము 1922 వ సం॥ మే నెల 8 వ తేది సోమవారము

No. 31.

సంపుటము ౯

దుండుభినామ సంవత్సరము, వైశాఖ మాస శుద్ధ ద్వాదశి ౧౧.

సంచిక ౩౧

ఆంధ్రప్రచారిణీ గ్రంథనిలయం, రాజమహేంద్రవరం.

శివపురాణము

జ్ఞానసంహిత ప్రథమసంపుటము.

దేశభక్తులు కొనియాడదగినది. దేశభాషాభారతులు మెచ్చుకొనదగినది. శివపురాణం శివసావహింసదగినది. ప్రాచీన నాగరికతా జ్ఞానమునకు ముఖ్య సాధనమైనది. బాలికా బాలకులకు గూడ సుబోధకమగు సులభమైన శైలిచే శోభిల్లుచున్నది. ఇది వ్యోత్తిరంగ ప్రాచ్యుత్తము, పార్వతీపరిణయము, కుమార జననము, తారకాసురసంహారము, శివపూజాఫలము, విశాయక చరిత్రము, మొదలగు ననేక పుణ్యకథలచే విరాజిల్లుచున్నది. ఇరువది నాలుగు వేల శ్లోకములును, అటు సగహితలుగల యీ శివపురాణము నీవత్సరములో అటుసంపుటములుగ రెండేసి మాసముల కొకటివోపునక బకటించుచున్నాము. నెలదినములలో నీ ప్రథమసంపుటము వెలువడుచున్నది. ప్రతిసంపుటమును ఇందు చందాదారులగు వారలకు పోస్టేజిగాక రు 1-0-0 ఇతరులకు పోస్టేజిగాక రు 1-8-0 ప్రొత్తగ చందాదారులగువారు 0-8-0 లు ప్రవేశదారుము చెల్లింపవలెను.

అద్దేవల్లి లక్ష్మణస్వామి

990

అధ్యక్షుడు.

ప్రాచీన ప్రసిద్ధి నొందిన (219)
హిందూస్థానముందు స్థాపింపబడియుండు
ఆయుర్వేద ఔషధాలయము
స్థాపితము 1881 సం॥
ఆతంగనిగ్రహ ఔషధాలయము కోరి వ్రాయు వాండ్లకు ఆయురారోగ్యాభివృద్ధి వర్ధిల్లు ఒక గ్రంథమును తపాలు ఖర్చు సహా కోరకనే ఉచితముగా పంపుచున్నాము.
మాయొక్క ప్రతి ఒకటి కావలయు ననిన లోకలో ఏజంట్లు ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్ ప్రెసబజారు రోడ్డు
ఆతంగనిగ్రహ ఔషధాలయం
26 బ్రాడ్వే, మదరాసుకు వ్రాసేడి.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడీ, యోగదృష్టి హస్తలాభము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రకాత్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేక తమాషాలు విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతే గాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన ఆత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల రూ 4-0-0 లు. (2118-888) పి. ఆర్. జార్జన్ సంతాపముడు, బెంగళూరు, గుంటూరు జిల్లా.

BOON TO STUDENTS!!
SOVEREIGN
SPERMATORRHOEPILLS
శక్తిమేహనివారణమూత్రలంఘనమూత్రలంఘనము
MAGICALLY STOPS EMISSIONS. ORDER FOR 2 TINS FOR COMPLETE CURE.
MURRAMACHANDRABOW, MARKET TANK, COCANADA.

వేమ
(సంపూర్ణ జీవితము, బోధనలు)
కర్త:- వంగూరి సుబ్బారావు.
ఇదివఱకు వేమన్నను గూర్చి ప్రకటింపని చరిత్రాంశములు వెల్లడి లున్నవి. 1-కి రూ 2-0-0
ఆంధ్రక్షత్రియులు
ఈ చర్చవై జరిగిన వాదోపవాదములు. అద్భుతము, రూ 1-8-0
వెంటనే వ్రాయుడు. (8268)
కమలకుటీరము,
ప్రిన్టింగు - మదరాసు.

ది ఇన్ డెవెన్ డెంటు

ప్రేడింగు కంపెనీ

7 ఏ-ఫోర్టువీధి, బొంబాయి.

మాది, నూలు, బంగారము, వెండి, కాయధాన్యములు మున్నగువాటిలో వ్యాపారము నడపుటకు కమీషను పుచ్చు కొని ప్రతిబాగాలోను అమృతము చేయునట్టియు కొనుగట్టియు ఏజంట్లు కావలెను. వివరములకు జాబు వ్రాయవలెను. (57)

మలయచందనము

గనేరియా అను పెంగోగమునకు కుతారము.

పద్ధతు లేదు. పిడికారితో పని లేదు. ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, ఆసు మూడు విధముల పెంగోగమును మూడు పూలలో మాన్వను. శ్రీలంకను వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజౌషధము. (1251) డబ్బీ 1 కి రూ 2-4-0

గంధర్వ సార్వసీ, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

చలిజ్వరమునకు తగిన ఔషధము

ఒకే ఏగ్యు మిక్స్చరు

ఇది వంతుజ్వరము, చలిజ్వరము, జ్వరగడ్డ, ఇన్ ఫ్లూ ఎంజా, రక్తము లేకుండుట, మున్నగు వ్యాధులకు దివ్యౌషధము. పిత్త, మైకములను కలుగజేయు కైన్వా యందులో చేరుట లేదు. ప్రెస్సుసిలైజర్ అను పత్రికలో డాక్టరు వాగసు అను ఆయన కనిపెట్టిన పద్ధతిప్రకారము హిమవత్సరమునందు పుత్పత్తియగు ఓషధులచే తయారుచేయబడినది. చేరులేదు. మైకము పిత్తిములను కలుగజేయదు. బలహీనులకు, గర్భిణి శ్రీలకు కూడ దీనిని నిర్భయముగా వాడవచ్చును. బుడ్డి 1 కి ధర 1-0-0 మద్రాసు కెమికల్ ఇండ్స్ట్రీసు లిమిటెడ్, (2) పోస్టు బాక్సు నెం 1208, మద్రాసు.

ప్రసిద్ధిగాంచిన గ్లోబ్ కంపెనీవారి

వేలిముద్ర వేయు సామానుపెట్టె

నెల రు 1-2-0

(32-8) గ్లోబ్ కంపెనీ, గుంటూరు.

వలువిధ సాదాబంగారు

ఉంగరములు
కెంపులు, పువ్వురాగములు చేర్చి కట్టబడిన
ఉంగరములు మావద్ద తయారుగా నున్నవి.
వివాహ సమయములందు, డ్రామా, సర్క్యుసు, మున్నగు వాటిలో నుండు ప్రదర్శన
నకులకు బహుమానముగా నిచ్చుటకుతగినవి
ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి (1842) అంపు కంపెనీ, నగలవర్తకులు ప్రెసబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.

చదివించుడు! మీరు కొనియున్నారా? యోగ్యతాపత్రములు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధౌషధముల నేల కొనలేదు?

1. లోకామయవార కస్తూరిమాత్రలుచే గుణములు వాకును వావద్ద వచ్చు కోగులకు అతిశయి పీకరముగ నున్నది. కె. కె. విశ్వాస్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాక్లబజారువీధి రంగూను, బర్మా. లోకామయవార కస్తూరిమాత్రలు జనులకు గలుగు సకలవిధ రోగములను పూర్తిగా వాగుచేయును. 250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)
పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, శ్రీలకు బలము నిచ్చు ఔషధము. మెదడు గుక్కులను, మరపు, తలవేమి, మలబద్ధకము, ఆకలిలేకుండుట, కాంతిహీనత, గుల్మము, మూలరోగము, స్వప్నస్థలనము, శీఘ్రస్థలనము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన శుద్ధరక్తము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును. ఇది మానవకోటికి గొప్ప పురస్కారము. 20 దినముల ఔషధముగల బుడ్డి 1 కి రూ 1-0-0.

ముఖ్యమనింపు:- మా కారాదారుల పోకర్వార్థమై వాగుకోరుగనే మద్రాసు, నెం 381 తంబు శెట్టివీధిలో మా వ్రాంచిన తిరచియిస్తాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సహ మొనగ కోరెదము. పి. పి. అర్జును మద్రాసు వ్రాందినుండి పంపబడవు. (301-594) సాశ్వత వెంటకూచల పండితులు శ్రీ శ్రీ తారాభువ వైద్యశాల మైసూరు.

కార్యక్రమమునందు మార్పుల

శాసనసభలకు వెల్లడమా?

3. చక్కరయ్యగారు 'హిందూ' పత్రిక కిటుల వ్రాయుచున్నారు:-

నిరాకరణోద్యమ కార్యక్రమమునందొకటి రెండు యంత్రములలోనే గాక సంపూర్ణముగ నన్ని యంత్రములందు మార్పు చేయవలెనని మహాత్మాజీయనందున, వంగదేశము నందును, బయలుదేరుచుండిన వాదమును మనరాష్ట్రములో, నామిత్రులగు సత్యమూర్తిగారు సమర్థించుచున్నారు. బ్రిటిష్ వారి భాగవత్తులను ఆహత్యలకారకులతోటి సానుభూతి జూపుచు ప్రజలనభిలషించుచున్న నొకని యుపన్యాసమును, ముస్లీములపరితాపమును, భారతీయులు, యాసంగిగనగు యమున మరతు రని అతను తలంచుచుండుట వాకు వోద్యమముగ గన్పించు చున్నది. కారాగృహములో నుండి వైర్యవంతులగు దేశభక్తుల యుత్సాహమును గూర్చి కొనియాడుచున్న యీ సమయమున కార్యక్రమము నంతు మార్పులు గావలెనని యనుకొనుట ధర్మమా? మననాయకుడు గాంధీ మహాత్ముడు చెర సాలలో త్రోయబడి యుండునంతకాలము మనము ప్రతిష్ఠించి యుండిన స్వరాజ్యపతాకము దించినచో పరిభవించిన మన దేశీయులభావములను మనము చక్కగా గుర్తింప నట్లుండును. శోకభావములు చల్లారక ముందే మనము రాజకీయకార్యక్రమమును మార్చినయెడల ప్రపంచము మనలాది పరిహసించును. నేను విగ్రహమును గాని, మానవ మాత్రులను గాని ఆరాధించువాడనుగాను. ఆరెంటిని నామతము గట్టిగ ఖండించును. కాంగ్రెసు సభాపక్షములందు, అనేక స్థానములు ఖాళీగా నుండ కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునందు మార్పులు నూచించెడి వారు మహాసాహసులుగ నుండునని నేను తలంచుచో, సత్యమూర్తిగారు, అతనివలెనే అభిప్రాయపడువారును ఒప్పుకొందునని నేనెంచెదను. కాంగ్రెసు, నిశ్చలముగ ఆలోచించి మహాత్ముని నేనెడింప బడినకార్యక్రమమునకే స్పష్టముగ నంగీకారమును జూపగల్గును. మనము ముందుకు బోవ కృషి చేయుచుంటిమి. అట్టితరీ నెనుకకు తిరుగువాడు స్వరాజ్యమునకు ఆనర్హుడు కాకపోయినను నేటి భారతదేశస్థితి చక్కగ గ్రహించుటకు అచ్యుతుడని చెప్పగలను. మనము రెండు సంవత్సరముల క్రిందనే యీ యుండంజ వేసితిమి. ఇంకను వెనుకకు తిరుగుటయా?

సత్యమూర్తిగారు తిప్పుకు దేశము నంతను నంగీకరింపుమని కోరెడి ఉపద్రవకరము లగు వాదములకు అన్నింటిని చర్చించెను. (1) గాంధీ మహాత్ము డిప్పుడు కారాగృహము నందున్నాడు. అతడక్క డింకను ఆరుసంవత్సరము లుండును. కావున నిరాకరణోద్యమము వెనుకదన్నవలెను. ఈనూతన మనకు అగ్రహమును గల్గించునదియేగాక, యుక్తి యుక్తముగ గూడలేదు. విరోధి మనవేనానిని చెరపట్టికనే మనము రణరంగమునుండి పారిపోవలెనా? సత్యమూర్తిగారు కోరున దిదియే దృఢచిత్తులై యుండును; అవైర్యపడలేదు. కొండలమీది కెగురు సముద్రపు టలలవలె, యెరివారు పటాపంచలగుదునని నేనభిప్రాయపడుచున్నాను. (2) బర్మోరీ సమావేశము కాస నోల్లంఘమును ఆసినది. కనుక నమ్రులమై, రెండిగు ప్రభువునకును, అతనిప్రభుత్వమునకును, భక్తిమెయి తూహణ, గోరుట తప్ప మనకర్తవ్యము మరేమియు లేదనుట, వెనుకటి సాధారణ రాజకీయ అంశాశననే తిరిగి ప్రాంఘింపవలె ననుటగ నున్నది. సాధారణరాజకీయానందోశన యెట్టిదో చూతము. నీచ మగు రాజకీయ వైమకవృత్తి నింతకాల మనలించి తోడి తోడియులకు విసుగు బుట్టిందితిమి. ఈమార్గము కొందటి యున్నత్రేకు తగ్గియుండేనాని, దేశస్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటయందు, ఇప్పటికే ఆత్మత్రియం దుండు నాయకులసంఖ్య అధికముగ నున్నది. ఆసంఖ్య నింకను వృద్ధిచేయుటకు మన మక్షిణిగనుచు. నిరాకరణోద్యమ కార్యక్రమము, అనే ప్రకారముగ నున్నది. దానిని మార్చవలెననిగాని యుపసంహరింప వలెననిగాని, బర్మోరీ ఢిల్లీ సభలు కోరలేదు. ఈ కార్యక్రమము నందు పాల్గొనుటకు అన్ని పక్షములవారికిని అవకాశము గలదు. అతిసోదరులగు, గాంధీ మహాత్ముని, మరచి, యింకను, చెర సాలకు వెళ్లెనందున రెండిగు ప్రభువునే స్మరించుచుండు మని కోరెడి మహనీయులుగూడ యీ కార్యక్రమము నంతు పాల్గొనవచ్చును. ప్రాతకాలపు సక్రమాందోశనపరులు దేశీయులను ప్రమింపజేయు చుండిరిగాని, ప్రాత అంధోశనపరులు నిరర్థకము లని కనుగొనిన వారిని నిరసించినమనము అట్లు ప్రమింపజేయుట

లేదు, కాన, మితవాదులును. వారిలో నేకభవించు సత్యమూర్తి గారును, ప్రభుత్వమువారికి సహాయపడి పన్నుల భారమును, నిరంకుశాధికారమును క్రింప నుద్యమించినచో మేము వారి కడ్డుపడము. అయితే కాంగ్రెసు మాత్రము వెనుకటి సాధారణ కార్యక్రమమున కంగీకరింప గూడదు. (3) గాంధీ మహాత్ముని "సంవత్సరములో స్వరాజ్యము" చెల్లుబడిగా నందున కలకత్తా కాంగ్రెసుకు పూర్వ మేస్థితిగో నుంటిమా మరల నాస్థితి నాక్రమింపవలె నని సత్యమూర్తిగారు తలచుచున్నారు. మహాత్మునివై మోపబడిన యీ సేరయినను ఆయనయే పలుమారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చియుండెను. కనుక నాకని యాదేశములలోని మర తులను మరల నిచ్చట వివరించుట అనవసరము. సర్ శంకరు నాయకుగారు ఆగ్రహము జెంది ప్రతికలకు వ్రాయుచు వున్న వైరమునే సత్యమూర్తిగారు ఉపయోగింపదలచిరా? గాంధీ మహాత్ముని వాదానము చెల్లుబడియైనది. ఆయనకోరినటుల వెనుకబడకుండ మనము ప్రవర్తించి యుంటిమేని అతను మనకు స్వరాజ్యము సంపాదించి యుండెడివాడు.

సత్యమూర్తిగారి లేఖలో ముఖ్యమైన శాసనసభల యంత్రమునుగూర్చి కొంచెము చర్చించి నావ్యాసమును ముగించెదను. (1) హిందూ పత్రిక ఖండితముగ దెల్పియుండు ద్వంద్వవిధానము గొప్ప అపజయము గాంచినది. అది కొలదికాలమే జీవించి యుండగలదు. చచ్చినట్టియో లేక చాననున్నట్టియో గుఱుములకు కట్టుకొని స్వరాజ్యపంచెయలకై పరుగిడవలెననియా, సత్యమూర్తిగారును, వారి సహకార మిత్రులును గోరెడిది? ఈ పంచెయి చివరకు లంజను జాకెగిన్నిన కథవలె ముగియును. ఒక నేక గుఱుమునండింకను ప్రాణమున్నదని తలంచినను, కాంగ్రెసుసహాయము లేకయే ఆప్రాణములను దీయుటకు సంసిధులుగ నుండువారు కొందఱు గలరు. మరణవేదనలను వినుటకును, చరమక్రియలను జరుపుటకును కాంగ్రెసువారు పూనుకొనుట యెల? (2) కాంగ్రెసు శాసనసభలకు వెళ్లవచ్చునని యంగీకరించినచో, కారాగృహములందు దేశీయులు బాధపడు చుండ సక్రమాందోశన నాయకులు ఉద్యోగపడవుల నలంకరించి గుఱించు చుండునని దేశము తలంపజూసను. మనము వారిని చెఱసాలల కంటే శాసన సభలలో సంతోషించుచుంటిమి. ఈమార్పు కల్పిచో కాంగ్రెసుకింతకన్న చేరు దురవస్థయుండునా? అప్పుడు కాంగ్రెసు అండటియనమానము నకును, మామణులను పాలగును. (3) కాంగ్రెసువారులు శాసనసభలకు వెళ్లవలెనని పరిమానినవా రగుదురు. శాసనసభలు ప్రస్తుతముగంభీరోపవాసములకేగాక కృత్రిమాపాయాస్వేషము నునకుగూడరంగముగగూడనున్నది. ఈవిద్యయందు యింగ్లీషువారిని ఓడింపవచ్చునను విశ్వాసముయొకను భావతీయులకుండేనేని వారి గొప్పపొరపాటు బడినది చెప్పుచున్నాను. ఇంగ్లీషుఉద్యోగులు లేకనే శాసనసభలో నొకపక్షము నేర్పరచి ప్రతిష్ఠంబనల నేర్పాటుచేసి నాటకము సాగింపవచ్చును. కాని అనుభవజ్ఞులగు అంగ్లేయులవద్ద భారతశాసనసభ్యులు, యెట్టి వ్యక్తిత్వములేక ఆనాచకు లగుదురు. నిరాకరణోద్యమము స్పష్టమగు విధానమును నూచించును. ద్వంద్వవిధానమునందలి నూత్నములు వారిని బాధింపవు.

“ఈ సంస్కరణముల నెడి ఫలములను తాకవలదు. రుచి చూడవలదు. పట్టుకొనవలదు. అప్పుడే నీకు జీవముండును” అని కాంగ్రెసు ఉపదేశించుచున్నది. అధికారేతరసభ్యులు తమమాటలను, తమ తీర్మానములను, లక్ష్యవైట్టుకున్న నిరాకరణావలంబుల కింకను బలముకలుగునని, ప్రభుత్వమువారిని బెడ కింపకుండినచో, ప్రస్తుత శాసనసభలవలన ఏమి లాభముకలుగు నని అనుకొనవచ్చును! కనుక సహకారవాదులకు కూడ నిరాకరణోద్యమము సాయపడుచున్నది. అప్పుడు గన్నరు ఈ కాననసభ్యుల పిరికినూవనలకు అంగీకారము చూపుయిండురు. (4) సత్యమూర్తిగారు ప్రస్తుతయంత్రమును గూర్చి కతినముగ వ్రాసినారు. “ఉద్యోగములకై పోరాడు సఃఘము”ని ఆ పక్షమును స్వగహించినారు. ఈ అభిప్రాయముతో నేకభవంప నంతులకు నాకు సంతోషముగనున్నది. అధికామునకువచ్చి నపుడు, ఈ కర్గతే ఆ న సేల, ప్రతి పం త్రి న ర్గ ము ను ఉ ద్యోగము కై ఆ శ ప దు ప త్తి మ గ నుండును. ఇతరరాష్ట్రములలోని మౌఖ్య తెల్లున్నాలో చూడుడు! వారెన్ను ఇంతకన్న వైర్యమునాని, నిశ్చలమగు దేశ భక్తిగాని, స్వాధ్యాయముగాని చూసిరా? ఏమాత్రమును చూడ లేదు. ఒక్కబీసారునందు తప్పమిగిలిన రాష్ట్రములలో ఏమౌత్రి ప్రస్తుతప్రభుత్వవిధానమును ఖండించెను? అతిహాసం దైవను సహకారవాదులుభగీరథప్రవాహములనర్పించు నిరంకుశాధికార వర్ధమానము వెండితెనమును చూపుటలో పో యి. కా న స

సభలు జీవములేక పసిమూలినవిగ నున్నవి. బ్రాహ్మణేతర మంత్రదర్శము ప్రజలవిశ్వాసమును కాపాడుకొన నెంచినచో వారు తమద్వంద్వమును మార్చుకొనవలె నని నేను తలచుచున్నాను. బ్రాహ్మణేతరులు, ముఖ్యముగ బ్రాహ్మణేతర యువకులు, తమనాయకుల ప్రాతకాలపు అభిప్రాయములను చెదరగొట్టి వారుప్రజాభిప్రాయము ననుసరించి ప్రవర్తించునట్లు చేయవలెను. సత్యమూర్తిగారు ఈసంస్కారమునకు అడ్డుపడకుండుట యుక్తము. కొన్ని విషయములలో బ్రాహ్మణేతరులు సత్యమూర్తి గారికన్న దూరద్వర్జిగలవారు. సత్యమూర్తిగా కింకను ప్రేమించి మురియుచున్నట్టి ద్వంద్వవిధాన నిష్ప్రయోజకత్వమును, వారు ఆచరకాలములో గుర్తింప గలుగుదురు. ఇంతకాలమునుండి నిరాకరణావలంబులకు నుండిన బ్రాహ్మణ కాంగ్రెసువాదులు తమఅభిప్రాయములను మార్చుకొని శాసన సభల స్వాధీన పరచుకొన ప్రయత్నించుచున్న పార్టీ వ్యవహారములలో సమర్థులు. బ్రాహ్మణేతరులు వోటరులతో నివిధముగ చెప్పగలరు: — “మాదితర, ఈనిరాకరణావలంబుల నిజస్థితి బైటపడినది! వారిటలు సాగినవి కావు. కనుక వారు శాసనసభలలో ప్రవేశించి ఉద్యోగములను సంపాదించుకొనుచున్నారు. వారిని విశ్వసించవలదు. వారినితలు ద్రవ్యమువద్ద తప్ప మిగిలినపు డెల్ల చెల్లుచుండును. రాజకీయములందు కపటస్వభావముతో ప్రవర్తింతురు.” ఇతియేకాక కాంగ్రెసువాదులకు అనకాశమే యుండదని నేను తలచుచున్నాను. ఇంతకన్నను ప్రతిపాల మైనట్టియు ఒపరితమైనట్టియు అభిప్రాయముగల బ్రాహ్మణేతరులు శాసనసభలందు ప్రవేశింతురు. దేశాభివృద్ధిని, కాంగ్రెసు విధానమును, బ్రాహ్మణేతరపక్షపు స్థితిని, గమనించి ఈవైట్టి యూహలకు లోనుకావలదు.

పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహ రావుగారిచే రచింపబడినది గ్రంథములు— నాటకములు

నర్మదాపురుకుత్సీయము	0-12-0
రాధాకృష్ణ నాటకము	0- 8-0
కోకిల	0-12-0
విప్రనారాయణ	0-12-0
వనవాసరాఘవము	0-12-0
విజయరాఘవము	1- 0-0
కళ్యాణరాఘవము	0- 8-0
బుద్ధబాధసుధ	1- 0-0
వృద్ధవివాహము ప్రహసనము	0- 8-0
హాస్యవల్లరి	0-12-0

(అచ్చులో నున్నవి) సాక్షి 1 వ వాల్యూము, 2 వ వాల్యూము, మూడవవాల్యూము. [3513] పూర్తి ముముద్రిక— నాటకములు వలయువారు, పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహరావు పంతులు గారు, పితాపురం, అని వ్రాయవలెను.

స్వరాజ్య పద్యములు, పాటలు.

1. మహాత్మాగాంధీ ప్రబోధపద్యములు	0-1-0
2. మహాత్ముని దివ్యవాణి (వచనము)	0-1-0
3. భారతమాతపలుకులు (పాట)	0-1-6
4. స్వరాంజ్యాందోళనము (వచనము)	0-1-6
5. దేశీయపదము (చక్కనిపాట)	0-2-0
6. ఆంధ్రపౌరుషము (పద్యరత్నములు)	0-2-0
7. పంజాబుపాట (బొబ్బిలి కథవలె)	0-1-0
8. దేశీయ కీర్తనలు 40 (పాటలుగలవు)	0-3-0
9. రామదండుపాట (రాధమజన)	0-3-0
10. స్వరాజ్య ప్రబోధపద్యములు	0-3-0
11. మహాత్మాగాంధీ జీవితము	0-3-0
12. స్వరాజ్య భజనకీర్తనలు (60 గలవు)	0-4-0
13. లోకమాన్య బాగ్గం తిలకు హరికథ	0-8-0
14. స్వరాజ్యదర్పణము (కాంగ్రెసుకథ)	0-8-0

ఇతర స్వరాజ్యగ్రంథములు మావద్ద గలవు. స్వదేశపు స్తకశాల, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

జాతీయవిద్య

భారతమాతయొక్క ప్రస్తుతపు దుస్థితికి కారణము లనేకములు గలవు. అందు ముఖ్యముగ జాతీయవిద్య లేనిదే.

ప్రస్తుతపు పాఠశాలలయందు నేర్పఱచునట్టియు, జాతీయభివృద్ధి కనుదగునట్టియు, ఉన్నతాదర్శములు అంగ్రభాష

మరియు ప్రస్తుతవిద్య పాటకూటి కుపయోగముగ నున్నది. అంగ్లము రాజభాష యగుటచేసి, దాని నభ్యసించిన వారికి ఉన్నతోద్యోగములు లభించుచున్నవి.

పూర్వము గొప్ప ఉన్నతిదేశములను పొందామనకు లిఖించు పాశ్చాత్యులవలె వేదభాషలందుగూడ నుండ బ్రయత్నించుచున్నారు.

ఇంకొకనైన మేల్కొని పాశ్చాత్యమోహమును విడ నాడి, జాతీయ విద్యాభివృద్ధి ను నాట ప్రయత్నింపవలయును. జాతీయత గూడ జాతీయవిద్యలయందును నెలకొల్పవలయును.

ఖిలావతు-స్వరాజ్యము

ఖద్దరే సాధనము

బొంబాయి మహమ్మదీయుల ఉద్యోగము

బొంబాయియందలి వివిధ మహమ్మదీయ సంఘములకు చేరిన దాదాపు నూరుమంది నాయకులు మహమ్మదీయులను ప్రోత్సహించుచు యాక్రింది ఉద్యోగమును ప్రకటించుచున్నారు:-

ఖిలావతు, ఏడ్రెయినోషిలు, స్పిగ్నా, గాలిపోతి, దా క్షెల్యా, ఆసియా మైనరు మున్నగు ప్రఖ్యాత గ్రాములకు కాపాడుటకును, కాకాగృహము నందున్న దేశభక్తులకు స్వాతంత్ర్యము సంగుటకును, దేశమునందలి ఆర్థిక పరిస్థితులను చక్కపెట్టుటకును, ఉద్యమ స్వరాజ్యము పొందుటకు మనకు ఒక్కటే సాధనమున్నది. అయ్యది విశేష వస్త్ర బహిష్కారయతనగు. ఖద్దర వస్త్రాలనువే! ఖద్దర ధాణ్యము న్యాపింపజేయుటకై ప్రచారము ప్రయత్నములు ఇంటింటికి పోయి ఖద్దరు కొనుచుండ వలయునని అందరిని ప్రోత్సహించు మండవతను. ముఖ్యముగ స్థలములయందు ఖద్దర అంగళ్లను స్థాపించవలెను. ప్రతిఫిర్రాగ్లందును ప్రచారము ప్రచారము సలుపవలెను. ప్రతిభక్తవారము ఖిలావతు మస్తిమేజ్ విజయమునకు, భాజి ముస్తఫా కమలాపాసాగారి విజయమునకు, మసవిజయమునకు భగవంతుని గురించి ప్రార్థన నుంపవలెను. పదిత్రమగు యామాసమునందు యావిషయమై అధికమగు కృషి నుంపుట యాత్రము. అన్ని రాష్ట్రములయందలి జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘములు ఖిలావతు సంఘములు కాంగ్రెసు ప్రచారములు యావిషయములను గమనించి తగు ప్రయత్నములు చేయుదురని నమ్ముచున్నాము.

గాని వారికి బోధపడదు. విద్యాభ్యాసమునందుగూడ స్వతంత్ర రహితులయియుండుట కడుకోవలయును!

అంగబలము, బుద్ధిబలము, సాధుశీలము హిందూయతకుల సహజభగ్యము. ఆర్యసత్యపరిపథికి నిరుపమానము. పుత్ర వాత్సల్య సహారము. సహజ మమితము. వీరయమద్విశ్వాసము. స్వాతంత్ర్యము ప్రతిమానము. దైవభక్తి విఖ్యాతము. దయాగుత్వము నుపసాధింపదు. సంసారచక్రము నెడవుభారము చాలవలకు శ్రీదైయున్నది. సంసారవృక్షమునకు నెత్తులను సంతాపముని పెట్టుట నుడివిది. ఈవిధముల కనిపించి పోషించుభారము శ్రీదైయున్నది. వీరీశులములకు జననిగుణములే యాధారములై యున్నవి. క్షీణించి జ్ఞాననేత్రమును వికసించేయు నిఖిలత విశ్వాస తియైన తల్లికి దప్ప మరెవ్వరికైన గలదా? హైందవరచనీయములను గురించి ప్రస్తుత శ్రీలకు తెలియక పోయినను, అంగమహిళలచరిత్రలు బాగుగ నేర్చుచుండును. రాముడు, బుద్ధుడు మొదలగువారి చరిత్రలు తెలియక పోయినను లూథర్, కాలిన్ మొదలగువారి చరిత్రములు బాగుగ తెలియును.

ప్రస్తుతదుస్థితికి చింతిల్లి, శ్రీశకున చుగ్గులకుతగిన జాతీయవిద్యాలయముల నెలకొల్పి ప్రాచీనాగరకత ననుసరించి భారతదేశమును పరివ్రమంతముగ జేయుటయే కర్తవ్యము. విదేశవస్త్రధారణము నూర్చువలయును. హైందవ యజ్ఞపతీయులకు కమపట్టులతో నాలు వడికి ఖద్దరు దుస్తులను ధరించుటకై దృఢప్రయత్నము జేయవలయును. ఇన్ని దినములనుండి సన్ననివస్త్రములను ధరించి, యిపు డెట్లు ముతకవస్త్రములను గట్టుకొనుట యని కొందఱు నాగిరతులు ప్రశ్నింపవచ్చును. ఇతరుల యింట్ల పంచభక్త్యుపరమాన్నములు ఎన్ని దినములు భుజింపగలము? అట్లుచేయుట తృప్తికరముగ నుండునా? కాని స్వగృహమునందు అంజిత్రాగినను తృప్తికరముగ నుండును. కావునజేకోధారకు తెల్లరును, జాతీయవిద్యాలయస్థాపనకై ప్రయత్నింపవలయును. భారతమాత, తనపుత్రికాపుత్రు తెల్లరును స్వయముగ తయారు జేసిన ఖద్దరు, ధరించి ఆనందముగ మాతృభావనభ్యసించుచు, భక్తిపరాయణులై, దేశసేవావా నిరతులై, పరోపకారపాఠోన్ములై, విద్యాభ్యసంధరులై కాంతములై, వికవత్సముగలి, భాగ్యశాలులై యుండ జూచి యానందించు సౌఖ్యమామెకు చేపొచ్చుటకు యత్నింపవచ్చును జేయవలయును. అయ్యదియే జాతీయవిద్యలని ఫలము. మనమెల్లర మట్టివిద్యకై ప్రయత్నించిన, స్వరాజ్యము కరతలామలక మని హైందవులెల్లర నమ్ముదురు గాక. (ఒకయువతి)

మహాత్మునియందు మాకు సంపూర్ణ

విశ్వాసము

ఆంగ్ల దేశములో రాజకీయోద్యమములుండవలె ననుట

లండనులో భారతీయుల సమావేశము

మేనల 1వ తేదీని బొంబాయి క్రాంతిపత్రికా లండన్ విలేజరు దాపత్రిక కిట్లు వ్రాసెను:

లండను నగరములో ద్వితీయ భారతీయుల సాంవత్సరిక సభ ఏప్రిల్ 30 వతేదీని కాక్స్ హాల్లో జరిగెను. భారతీయులు, వారి ఆంగ్లవిత్తులు సభామండలమునంద జేరి. బి. జి. హార్నిమాన్ గారు సభాధ్యక్షత వహించిరి. భారతీయుల ఆశయములందు సానుభూతిగల ఆంగ్ల కార్మికపక్షపు ప్రతినిధులు విగ్లాండు స్వయంనిర్ణయసమాజపు ప్రతినిధులు, ఆంగ్ల సాంఘిక పక్షపాలకులు మున్నగువారుగూడ సభ కడదెంచిరి. సభలో సక్రమముగా, (బయర్, ఓ. కెన్సెడీ, పామ్మోటు (కార్మిక మాసపత్రికా సంపాదకులు), బాక్స్ (సాంఘిక) అను పత్రికా సంపాదకులు), డాక్టరు నేలె, రియెక్, డాక్టరు మున్నగు ప్రముఖులు హాజరయిరి.

తీర్మానములు

1. "స్వరాజ్య సంపాదనకు శ్రమికికొనుచున్న మహాత్మునియందు మున్నగు దేశసేవకులలో మాకు సంపూర్ణ విశ్వాసమున్నది"నా తీర్మానమును అంగీకరించుచున్న సభాసదు లందరు మహాత్మునియందు నాయకులందు తమ గౌరవమును జూపుటకు నిశ్చయించియుండిరి.

2. "ప్రపంచమందలి మహమ్మదీయ మతస్థుల సాంఘిక భావమును ఈ సభ వారు క్లాఫించుచుం కిలాఫాతు ప్రవృత్తిను సంతోషించుటకు వారు మనోనిశ్చయులై యుండుటను మెచ్చుకొనుచున్నారు. హిందూదేశము, సురుష్టతేశము, ఈజిప్టు మున్నగు దేశములలో జాతీయస్వాతంత్ర్యమును బడయుటకు ఇస్లామతస్థులు ఇతిరీతమగుటతో జేయుండుట ఈ సభవారికి విశేషానందమును కలుగజేసినది. పాశ్చాత్యభాషలో ఒకాధికము ననుభవించుచు సామాన్యజాతీయోక్తి జనులను పడగాని బాధలను బెట్టుచున్న రాజ్యముల దుష్ప్రవృత్తియులను జూచి ఈ సభవారు సంతాపముచున్నారు. ఆసియా, ఆఫ్రికాఖండములందు వసించుచున్న వివిధ జాతుల వారు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును జూచి తమలో తాము ప్రభువులు అంతర్జాతీయ ఆర్థికసంబంధబాంధవ్యములను కల్పించుకొని, ఇప్టును వత్సరపుడు పాశ్చాత్య భాషలలో కూడ నట్టి సంబంధములను కలుగ జేసికొనునకు పాశ్చాత్యదేశములలో ఆర్థిక దళను, కాంతిని నెలకొల్పుట, ఇరోపాను పున్న రాజ్యము చేయుట దుస్సాధ్యమై పనులని ఈ సభవారి విశ్వసించుచున్నారు. ఏదో యొకజాతితో ఒక జాతీయతయొక్క జాతీయోక్తి రాజకీయ, సాంఘిక, ఆర్థిక జీవితములంద అధికారమును చలాయించుట నాగరతమ విధుద్ధమగు అభిలాష యని ఈ సభ వారు ఖండించుచున్నారు."

3. "కార్మికులై ప్రపంచమునందంతటను విశ్వరాజ్యభివృద్ధికి ప్రధానకారకులుగాన, వారివారిదేశములలో ప్రభుత్వాధికారము కార్మికులమాస్తములలో నుండవలెనని ఈ సభవారి దృఢాభిప్రాయము."

4. "విదేశాధికారము లేకుండ సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య సిక్కి పాటుపడుచున్న వివిధ దేశములకు ఈ సభవారి అభిమతములు."

5. "ఆంగ్లదేశము అవసరముగ భారతదేశాధికారమును కలిగియున్నంతవఱకును భారతీయ రాజకీయోద్యమములను సలుపుట యుక్త మని భారతదేశీయమహాసభవారు యోచింప వ్రాితులు."

6. "భారతీయులకు ప్రతికూలముగు ఉద్యమప్రచారమును ప్రతిఘటింపవలెను" ఈ తీర్మానమును దాకరు వక్తిగా రుపపాదించిరి. కనకేశ్వర్ (కన్య) మున్నగువార నేతలు ఈ తీర్మానమును గంభీరవాక్కులతో జలపఠించిరి. ముగ్గురు మాత్రము ప్రతిపూలముగ వోట్లు వచ్చిరి. మిగిలిన తీర్మానములన్నియు ఏకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడినవి. ఈ సభ ఇంత జయప్రదముగాను, నిర్విఘ్నముగాను జరుగుటకు సభా గౌరవకార్యదర్శి జి. యస్. దారాగారి ప్రయత్నములు అభినందనీయములు.

సర్వంధవిధాన విజ్ఞంభణము

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారి పర్యటనము

బార్దోలీలో గట్టికృషి జరుగుచుండుట

బొంబాయి మితవాదుల రాష్ట్రీయసభ - ప్రసంగములు - తీర్మానములు

శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు మహాత్ముని ప్రశంసించుట

అహమదాబాదు మ్యూనిసిపాలిటీ - పన్నులు చెల్లించరాదని నాయకులు నిర్ణయించుట

చోరీచోరా విచారణ - ముగ్గురు ముద్దాయిలను వదలుట

జేకమున నిరుత్సాహమునకు కారణము - వికలబాయి పటేలుగారి యువన్యాసము

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు మహాత్ముని సందర్శించగోరుట - సూపర్వైంటు నిరాకరించుట

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

శ్రీమతి కందాడె యతిరాజమ్మగారి స్టేటుమెంటు

చిత్తూరుజిల్లాలో పోలినాయుడు గారికి శిక్ష వేయుట

బార్దోలీలో కార్యసరణి

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు

నవజీవను పత్రిక

ఈ విషయమును గూర్చి యూనెల 4 వ తేదీ యంగు యుండియా పత్రికలో నిట్లు ప్రకటింపబడినది. భారతదేశ నిర్బంధ విమోచనార్థము సహస్త్రి అక్షోల్లంఘనమునకు గడంగుట కాయత్తడిన బార్దోలీలో నిపుడేమి జరుగుచున్నదని వెక్కుచుండి ప్రశ్నింప వచ్చును. ఆ వివరములను గూర్చి నవజీవను పత్రికలో ప్రకటింపబడిన విషయముల నిచట పొందుపరచుచున్నాము. ఫలితమును తేల్చుగల సంభర్షణమునకు బార్దోలీలో నెట్టి ఆర్జాటమును లేకుండ స్థిరమగు ఏర్పాటు జరుగుచున్నది దైవానుగ్రహమున త్వరలో ఆ సంభర్షణము ప్రాంభ మగును.

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు

గాంధీమహాత్ముని ధర్మపత్ని యగు శ్రీమతి మాతా కస్తూరిబాయిగారు 5 రోజులక్రితము అహమదాబాదు నుబర్చి పుత్తాగ్రహక్రమమునండి బయలుదేరి గ్రామములలో సంచారము చేయుచున్నారు. ఆమెతో వెక్కుమంది ప్రచారకులు గూడ నున్నారు. వారు కాంగ్రెసులో సభ్యులను చేర్చుట, ఖద్దరు వ్యాపింపజేయుట, ఖాదీబట్టలను ధరించుటకుల ఆకర్షకతను తెల్పని ఖాదీబట్టలను ధరించుటకుల గలుగు సోదాగమును వివరించుట, అస్పృశ్యతను తొలగించుట, మున్నగుపనులను చేయుచున్నారు. వారు తమకు లభించిన పోటు కిచరీ (ఆనగా పవన వియ్యము కలిపి వడిన వంటిది) పులము) ముత్రమే తినుచున్నారు. ప్రజలు ఆత్మశుద్ధి నొనరించుకొనునట్లు సహాయము చేయుటకు తద్వారా చెరసాలలలో నున్న గాంధీమహాత్ముడు మున్నగు దేవతలనుండరి విడుదల చేయుచుటకు లేనిదో కారాగృహముల కేగుటకు వారు సంసిద్ధులుగా నున్నారు. మాతా కస్తూరి బాయిగారు విద్యావతి కాదు. వక్త కాదు. కాని ఆమె మహా తపస్విని. ఆమెకు గల కష్టసుభవసామర్థ్యమును కష్టసహిష్ణుతా శక్తికి దేవులు బాగుగా నెరుగరు. దక్షిణాఫ్రికాసంఘర్షణాంత్యదశయందు కారాగృహమున కేగిన వారి కామెయే నాయకత్వము విహించెను. ఆమె ఆరోగ్యమునకు ధంగము కలగ కుండుటకు ఫలములను తప్ప మరి ఏపదార్థములను చెరసాలలో తిన నను నియమమును పూనుమని తత్కూర్వమే మహాత్ముడు ఆమెకు బోధించెను. ఆమె అట్లే నియమధంగము

తెందు నివృత్తపండ్లు, ప్లమపండ్లు ఆనగా కిసిమిసి పండ్లవంటి పండ్లు, కొద్దిగా ఆలిపు ఆయిలునుమాత్రమే ఆమె తినుచుండెడిది. చెరసాల యుద్ధోగములు మొదలు వారి నామెకియ్యమిది. ఆమె కొన్నిరోజు అపహాసము చేసినపిమ్మట వారామె కా పండ్లనిచ్చిరి. ఆమె మూడునెలలు చెరసాలలో నుండిపిమ్మట ఆమెను విడుదలచేసిరి. అపుడామె శిశుమాత్రావశిష్ట యయ్యెను. ఆమెను సందర్శించుట కపుడు వేలకొలదిగ భారతీయ శాతీ సరు లక్రమారంభ లోచనములతో వచ్చి తమధర్మ నామెకు విన్నవించిరి.

రాట్టముల ఏర్పాటు

బార్దోలీలో ప్రధానస్థాన మేర్పరచబడినది. వరకు, వలదు, సరభనులను మూడు ప్రదేశములందునుగూడ కార్య స్థానము లేర్పరచబడినది. ప్రత్తిని తెచ్చుట, గింజలను తీయుట ఏకలను వదులుట పిమ్మట దారమును తీయుట మున్నగు పనులను చేయుటకు మేము దేశీయులను మొదలు ప్రోత్సహింపవలెను. ఏవోకొన్ని గ్రామములలో తప్ప బార్దోలీ నుండలనును దంలేటను పని బాగుగా జరుగుచున్నది. ఇప్పుడు చేతువహించిన గ్రామములు ఎన్నడు ఎంతవరకు తమ బాధ్యతను గుర్తించునో తెలుపుట సాధ్యముకాదు. సద్వర్తనము తొలగిటకు చాలకాలము పట్టున దాని పునరుద్ధారణ మత్య ద్యుతముగ జనకములో మరల జరుగును. అది ఆకస్మికముగ కలుగునని మా అభిప్రాయముకాదు. అది నెమ్మదిగా ఓర్పుతో శ్రేష్ఠముగ స్థిరచిత్తముతో ప్రయత్నించుటవలననే కలుగును. ఎచటైన ప్రజలయందు విజ్ఞాన మంతరింపకపోయినచో అచట ప్రచారకులు చాలినంతమంది లేకపోవుటయే ఉన్న వారస మధు లగుటయే జరిగియుండును. ఒక్కొక్కరు 20 పానుల ప్రత్తిని సంపాదించవలెనని కొంకా వాండరు నెట్లే చేసిరి. ప్రాత కేతి ప్రత్తిరాట్టములను (గింజలను తీయునవి) వారు మరల బాగుచేసిరి. క్రొత్త కేతి పత్తి రాట్టములను (గింజలను తీయ) గూడ 1" గ్రామములలో నుపయోగించుచున్నారు. భా పాతకాల విచార్యములను వలంటియును గింజలను తీయుట, ఏకలను వదులుట 15 మొదలు 20 నంబరు వరకు సన్నములు వదులుట మున్నగుపనులను నేర్చుకొనుచున్నారు. వారి అభ్యాసము పూర్తికాగానే వారు తమగ్రామముల కేగి అచట సన్నచీరలకు భావరులకు పనికివచ్చు నూలును వదులుట కేర్పాటుచేసెదరు. కొన్ని గ్రామములలో నిపుడే సన్నములు వదులుచున్నారు. అచట పాతకాలము వెట్టవలె నని కోరు చున్నారు. గొంక నూలు వదులుట బట్టలనేత యాపనులను ఏయే

లెక్కలు

రాట్టములను గురించి యావివరములను తెలుపుటకు వీల గు లెక్కలను సిద్ధపరచువని గూడ మొదలుచే ప్రారంభింప బడినది.

1. ప్రత్తిగ్రామములోను యిండ్లసంఖ్య.
2. ప్రత్తియింటను నివసించువారిసంఖ్య నపుకరులు సహా.
3. ప్రత్తిగ్రామమున రాట్టములసంఖ్య.
4. ప్రత్తిగ్రామమునందున్న లేక కావలసిన కేతి ప్రత్తి గింజల రాట్టములు, ఏకల రాట్టములు, కేతివృక్షములు మున్నగు వాని సంఖ్య.
5. గ్రామములు వడికిననూలును శ్వఃతపనికి నుపయోగించెదరా లేకవిక్రయించెదరా?
6. ప్రత్తినువృక్షినికిని కావలసినప్రత్తి వారికి దొరకినదా?

25 గ్రామములవారి లెక్కలను సిద్ధముచేసిరి. కొన్ని గ్రామములవారి రింకను ప్రత్తిని సమకూర్చుచునే యుండుటచే వారి లెక్కలను పంపబాలలేరి. మరికొన్ని గ్రామములలోని వారి జడత్వమువలన లెక్కలు తయారు కాలేదు.

ధర్మాత్మముచితుగానిచ్చువారియొద్దనుండిప్రత్తినిబడయు పనిగూడ వీనితోపాటుజరుగుచున్నది. ప్రత్తిగింజలనుతీయుయం ప్రకాలలకుమండలశుభోద్యోగమునవలంటియును వెళ్లగాఅచ్చటికిబండ్లమీదప్రత్తిని అమృతమునకుతెచ్చువారు అప్రత్తి తూచక ముందే కొంతప్రత్తిని ధర్మాత్మము వలంటియు తెచ్చెదరు. కొన్ని ఘాట్లకీల యజమానులే యిట్లు ఒండవారివద్ద ప్రత్తిని వనూలు చేసి మాకిచ్చెదరు. అందువలన మాకవల క్రమతగ్గును. ఈఏర్పాటు చాలమంచిది. ఈరీతిగా చాల ప్రత్తి లభించుచున్నది. బార్దోలీ నుండలనువారు మాత్రుచున్నంత క్రేడతో నితరమండలముల వారును రాష్ట్రీయులవారును గూడ పనిచేసినచో అతి శ్రమముగనే అక్షోల్లంఘనమును ప్రారంభింపవీలగును.

బొంబాయి రాష్ట్రీయ మితవాది

సంఘము

మొదటి రాష్ట్రీయసభ

డై. మా. శాస్త్రిగారి అధ్యక్షత

8 వ తేదీ మధ్యాహ్నము బొంబాయిలో రైలు హాస రలులు వి. ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి అధ్యక్షత క్రింద బొంబాయి రాష్ట్రీయ మితవాది సంఘసభ ప్రారంభమైనది. సర్ జిన్నా వాచాగారు సన్మానసంఘాధ్యక్షుడు. ఈసభ కౌన్సిలవారి గిరుహలో జరిగినది. సభాభవనమున 400 మంది యుండిరి. బొంబాయి ప్రభుత్వ కార్యసంఘ సభ్యులను బొంబాయి కాసన సంఘ సభ్యులను మంత్రులునుయితర మితవాది ప్రముఖులును సభకుకచ్చిరి.

వాచాగారి స్వాగతోపన్యాసము

అధికవిషమస్థితి రాష్ట్రీయప్రభుత్వములకును ఇండియా దొరతనమునకును కలుగుటకు యుండియా దొరతనమువారే కొంతవరకు కారకులు. మరికొన్ని దేశీయదేశీయపరిస్థితులుగూడ తోడగుటచే విషమస్థితి హెచ్చినది. రక్షక సుంకములను హెచ్చుగా వేయవలెనని యుండియా దొరతనమును ప్రోత్సహింపజుచున్నవారు శ్రీమదు గ్రహంపు పోటీస్కి ఆధుపరచు నితులను సరిగా గమనించుటలేదు. గాన వారి యుత్సాహమును వారు కొంత తగ్గించుకొనవలెను. మెప్పన సంఘమువారు చేసిన నిర్ణయములు సరిగావు. వారి ఆధారములే పారబాటు రాష్ట్రీయప్రభుత్వముల పరిపాలనము సరిగా జరుగుట కార్థిక స్థితి బాగుపడవలెను. ఈ విషయమును రాష్ట్రీయశాసనసంఘసభ్యులు రాష్ట్రీయప్రభుత్వములకు తోడ్పడవలెను.

సంస్కరణములు

రాజకీయసంస్కరణములు సఫలమగుటకు ఏర్పాటులు సక్రమముగ తగినవారి నాయకత్వముక్రింద జరుగవలెను. పని చేయువాడుత్సాహమును శ్రద్ధాభక్తులను కలిగియుండవలెను. నియోజకులకు ఆచరణయోగ్యమగు రీతిని విషయములను బోధింపవలెను. కాసనసభలకు నియోజింపబడువారు సమర్థులుగా నుండవలెను. దేశీయులకు స్థిరమగు, లాభమును కలగజేయగల తీర్మానముల నుపపాదించవలసిన సహజభీసంపద కలవాడగా నుండవలెను. తీర్మానములు నిర్మాణకరములుగనుండవలెనుగాని

శ్రేష్ఠతములుగను వాటినే కాననభలకు నియమించవలెను. అన్ని ప్రభుత్వ కాఖలలోను భారతీయులను హెచ్చుగా నియమించుట జరిగితిరును గాని స్వరాజ్యము పరిపక్వతకు వచ్చు వరకును పరిపాలనా ప్రావీణ్యముగల మనీషులగు బ్రిటిషురాజనీతిజ్ఞుల సలహాను పొందుట తగునని చెప్పక తప్పదు. అందుకు తగినవర్గములనే సంస్కరణము చేర్చవలెను. భారతీయులు ఆత్మవిశ్వాసముతో కపటము తేకుండ సంస్కరణములగు సఫలము చేయటకు శక్తి వందన లేకుండ ఛనిచేసినచో జాతీయవిజ్ఞానోదయమువలన దేశీయులు కొరచున్న స్వరాజ్యము తప్పక లభించును అని వాచాగారు నుడిచిరి.

అధ్యక్షక నియోజనము

2. హా. కాశ్రీగారధ్యక్షత వహించవలెనని బొంబాయి ప్రభుత్వసంఘం భర్తకు సర్ తిమసలూలుగా రుపపాదించిరి. ప్రభుత్వమును బంధించేయుట కేర్పడిన అసహాయాద్యమము నందు మితవ ములకూడ చేరవలెనని ఇటీవల కొందరు హెచ్చరించిరి. కాని యారెండుపక్షములకును అభిప్రాయాలకొని ఖేదము లభ్యుత్థికుముగ స్థిరముగ నుండుటచే యారెండుపక్షముల వారును కలసి పనిచేయుట కవకాశ మేమియును లేదు. బొంబాయి రాష్ట్రమున మంత్రులకును శ్రోతరాజ్యాంగసంఘములకును నివిమనోన్వయముకొనగలుగు సర్వవిధముల పూర్తిగా తోడ్పడిన తిమసలూలుగా నుడిచిరి.

అధ్యక్షకోపన్యాసము

కాశ్రీగార ఆశుభోరణిని 1 1/2 గంటలసేపు ఉపన్యాసించిరి. ప్రస్తుత పరిస్థితులనుగూర్చి వివరముగ ముచ్చటించిరి. భారతీయులను అంగ్లేయులను సాహచర్యముతో కలసి పనిచేయవలెనని హెచ్చరించిరి. ఇటీవల నాయకులను ఆశ్రయచేసినందువలన అల్లరులు జడగకపోయినను దేశమునంతట కాంతి జాలుగా తేడనుట నిశ్చయము. తాము మరల ఆశ్చర్యంభవమును ప్రారంభించెదమని అసహాయవాదులు పలుకుచున్నందులకు యాధిగా జరుగునని తలపడగూడదు.

అసహాయోద్యమము

ఈ యాద్యమము ప్రారంభింపబడినప్పటినుండియు ప్రధాననాయకత్వమును వహించిన మహా నీయుని సద్వర్తనము పరమపూజ్యము. ఆతని యుద్దేశ్యముల ననుమానించుటకే పీలులేదు. అస్పృశ్యతను తొలగించుట మద్యపానమును నిరసించుట స్వదేశీదీక్షను బాగుగా వ్యాపింపజేయుట మున్నగు సాంఘిక కార్యములను ప్రశంసనీయముగ అసహాయవాదులు నెరవేర్చిరి.

ఈ యాద్యమమువలన ప్రభుత్వముయొక్కయు ప్రజల యొక్కయు సాత్వికాల నష్టమైనది. ప్రాణనష్టము కలిగినది 25 వేల మంది దేశీయులు స్వాతంత్ర్యమును గోల్పోయి కారాగృహములందు చిక్కుకొనిరి. ప్రజలలో కష్టభావము ప్రబలి నది. న్యాయసృజనములపట్ల ప్రజల కుండవలసిన గౌరవము పూర్తిగా నశించినది.

ప్రజలభావము

నేడు దేశీయులకు దొరతనమునందు విశ్వాసము పూర్తిగా జోయినది. దొరతనమువారు మనఃపూర్వకముగనే తెలుపుచున్నారని నమ్ముచున్నారను కలబడదు. దొరతనమువారు ప్రకటన చేసినను గూడ నిరపయోగమును భావము ప్రజలలో బాగుగా నాటుకొనినది. సంస్కరణముల చట్టమును ప్రజల మేలుకొరకే తాముపయోగింపదలచిరి మనమాట నిశ్చయమని ప్రభుత్వమువారు యజ్ఞపుచేయవలెనని దేశీయులు కోరుచున్నారు. కేవల విరోధాధ్యక్ష కాశ్రీయులగు సవరాధ్యక్షులనే నేననవలెనని దేశీయులను సవరాధ్యక్షులను విడుదల చేసిన గాని కాంతి వెలగినను.

సంస్కరణములలో మార్పు

సంపూర్ణరాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము నొసంగుదని బ్రిటన్ దొర తనమువారిని కోరుతున్న మన ప్రథమకర్తవ్యముగాని దానిది అదనంగాదు. మరల కాననభల నియోజనము జరిగిన పిమ్మట నియోజకులైన సభ్యులు సమావేశమై యొకవిధానమును సిద్ధపరచి దాని నామోదించుటకు పార్లమెంటువారిని కోరవలెను. ఇండియా ప్రభుత్వసంఘమున గూడ బాధ్యతను నెలకొల్పకనే జనియైన యుక్తుడు గుటకు నేనంగీకరింపను. అట్టి దీనినచో అన్ని కాఖలపైనను మనకధికారము చేపారదు. ఒకటి రెండుకాఖలపైన మాత్రమే అధికారము లభించును అంగ్లేయులకును భారతీయులకును సంబంధము సరికముగ నుండవలెను. వివాదములు కలిగినపు డీవిషయము మనము మరచిపోవుచుండుము. అంగ్లేయులు భారతీయుల పట్ల తరుచినిది నెరవేర్చవలసి యున్నది. ఆపుడపుడు ప్రతిభుట నమా కలుగుచుండినను సమాధానమును కేరుగ్గుకొనుచుండవలెను. మా అభిప్రాయములకు విపరీతార్థము అనాగోపింపవలదు. మాయందు విశ్వాసముండుదు. మాలోపముల నుపేక్షింపుడు అని మనము (దేశీయు) తరుచు అంగ్లేయులను కోరుచుండుముగాన అంగ్లేయుల పట్ల గూడ మనమిట్టిభావములనే కలిగియుండవలెను. అంగ్లేయులు ప్రాణాపగరము వచ్చువరకును మార్పు నంగీకరింపదు. వారికపుడపుడు భావ తీవ్రత కలుగును. ఆపుడు అంగ్లేయులు మార్పునంగీకరింతురు. భారతీయులు చేపములలోని అమూల్యవిషయములను ఆ దేశీయులకు బోధించగోరుచున్నార. ప్రాచ్యనైతిక విధానమును మరల ప్రబలచేయగోరుచున్నార. కాన అంగ్లేయులలో తరుచు భావతీవ్రత కలుగునట్లు చేయుటకు పరిస్థితులనుగూడ భారతీయులే కలుగజేయవలెను. ఈ విషయమున నేను అసహాయవాదుల పద్ధతిననుసరింప గోరవను. తమకే కష్టములను తెచ్చివెట్టుకొని నైరాగ్యముతో వారి ననుభవించుటయే అసహాయాద్యమ మూల సిద్ధాంతము. ఈ కష్టసహిష్టతా విధానముననే క్రూరపరిపాలకుని మొదట కష్టభాగునిగను పిమ్మట సంతృప్తిని గను పిమ్మట బాధానివారకునిగను చివరకు ప్రేమాన్వితుడగు సోదరునిగను చేసెదమని అసహాయవాదులు నుడిచిరి. ఇది అసహాయవాదులకు వలెమితవాదులకును ఆచరణయోగ్యమని కాశ్రీగారు నుడిచిరి.

7 వ తేదీ సభ

7 వ తేదీని 200 మంది మాత్రమే వచ్చిరి. అనేకవిషయములను గూర్చి తీర్మానము లామోదింపబడిన. 7 వ తేదీ సాయంత్రమున సభ విరమింపబడిన. బొంబాయి ప్రభుత్వ మంత్రులు గూడ సభలో చాలక్రద్ధతో పనిచేసిరి. తీర్మానములు

1. బొంబాయిరాష్ట్రమున నియోజకులకు విధులను బోధించుటకు గట్టిపర్మాటులను చేయవలెను. అందులకోక ప్రధాన సంఘము నేర్పరుపవలెను.
2. సంపూర్ణ స్వతంత్రపాలనమును హిందూదేశమున కొనగలుగుట ఇండియామంత్రీయును పార్లమెంటును చురుకుగా పని చేయవలెను. అందులకు మొదటరాష్ట్రములకు సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత్తరభుత్వము నియ్యవలెను. ఇండియా దొరతనమునగూడ బాధ్యత నేర్పరుపవలెను.
3. మితవాదులు న్యాయసమ్మతమగు ఆందోళనమునే అనుసరించెదరు.
4. బొంబాయి దొరతనమున ఆదాయపువన్ను పెరిగి పోవుచున్నది. అందధికభాగమును బొంబాయి దొరతనమున కేయవలెను.
5. ప్రభుత్వకాఖలలో భారతీయులను హెచ్చుగా ప్రోత్సహగా నియమించవలెను.
6. బొంబాయి దొరతనమువారు ప్రభుత్వవ్యయమును తగ్గింపవలెను.
7. రూపుదక్షిణ అగ్రికాలలో భారతీయులకు సమాన గౌరవమును చూపవలెనని భారత కాననభలవారుచేసిన తీర్మానము నిసభవారు పూర్తిగా నంగీకరించుచున్నారు.
8. మాంటాగుగారి రాజీనామా కీ సభవారు చింతించుచున్నార. మాంటాగుగారు చేసిన సేవకు ప్రశంసించుచున్నార.
9. నిమ్నకాతులకును ఆసాగరక కాతులకును సమానముగ విద్య నేర్పుటకును ఉద్యోగముల నిమ్నకులకు క్రమత్వమువారు గట్టి ప్రయత్నము చేయవలెను.
10. గత మాడు ఏండ్లలోను నైనికవ్యయ మత్సృజకముగ వెరుగుట చాల హానికరము. అందువలన పన్నులు హెచ్చింపవలసి వచ్చినది. ఆదాయముకంటె వ్యయ మధికమైనది. గాన దొరతనమువారి నైనికవ్యయమున యధాత్మార్థమున్న నీతికి తగ్గింపవలెను.
11. భగవద్దేవు మహమ్మదీయులు కొరిసెరిని టర్కీసంధిని మరల సవరించి వారికి మతానుగుణ్యములగు పౌరత్వములను పార్లమెంటువారు కలుగజేయవలెను.
12. జాతీయతను నిర్మించుటకు దొరతనమువారు చురుకుగా పనిచేయవలెను. ప్రాథమిక, పరిశ్రామిక పాఠశాలిక విద్యలను విస్తరింప జేయవలెను. కృషిసాయమును సక్రమముగ వృద్ధిపొందింప చేయవలెను. సహకారపద్ధతులను గృహపరిశ్రమలకు ప్రోత్సాహమిచ్చి వృద్ధిచేయవలెను. వాణిజ్య పరిశ్రమల కొరకు అడవుల నభివృద్ధి పొందింపవలెను. అన తీర్మానము లామోదింప బడిన.

అహమదాబాదు మ్యునిసిపాలిటీ

పౌరులు పన్నులు చెల్లించకుండుట

ప్రజల ప్రతికారము

అహమదాబాదు మ్యునిసిపలు సంఘ సభ్యులు విద్యా కాల విషయమున ప్రభుత్వ సహాయమును నిరాకరించుటచే ప్రభుత్వమువారు ఆసంఘమును రద్దుపరచి శ్రోత్రసంఘము నేర్పరచిరి. తత్కారణమున శ్రోత్రసంఘమునకు పన్నులను చెల్లించకూడదని 15 వ తేదీని అహమదాబాదులో నాయకులు నిశ్చయించిరి.

* * *

చారీచారా కేసువిచారణ

6 వ తేదీ మధ్యాహ్నము రామబాను, భూతరాజు, జనూరు అను ముగ్గురు ముద్దాయిలును నేరము నొప్పుకొనిరి. తమ్ము కరుణింపవలెనని న్యాయాధిపతిని కోరిరి వారిలో రామబానుకు మతిస్థిరము సరిగా లేదు. తక్కినవారిద్దరును 10-18 ఏండ్ల కుర్రవాండ్లుగాన వారిని ముగ్గురుని వదలివేసిరి.

* * *

ప్రజలలో నిరుత్సాహము

కాంగ్రెసు ప్రచారకులే కారకులు

విఠలబాయి పటేలుగారు

6 వ తేదీ రాత్రి అహమదాబాదులో నొక సభలో నుపన్యసించుచు విఠలబాయి పటేలుగారు నిరుత్సాహమును గూర్చి కొంత ముచ్చటించిరి. అసహాయవాదులకును ప్రభుత్వమునకును సంఘర్షణమును ఉద్దేశమున కలుగుచుండ చూడగోరక కాంగ్రెసు ప్రచారకులకును యితరులకును మాత్రమే నిరుత్సాహము కలిగినది. దేశీయులకుగూడ నిరుత్సాహము కలుగక పోలేదుగాని తాముగూడ మాత్రమేకారాధనముకోరక కష్టముల ననుభవించ వలకాకము తొలగిపోయెనని మాత్రమే వారి కాభావకము కలిగినదని పటేలుగారు నుడిచిరి.

శ్రీమతి కస్తూరీబాయిగారు

మహాత్ముని చూడగోరుట

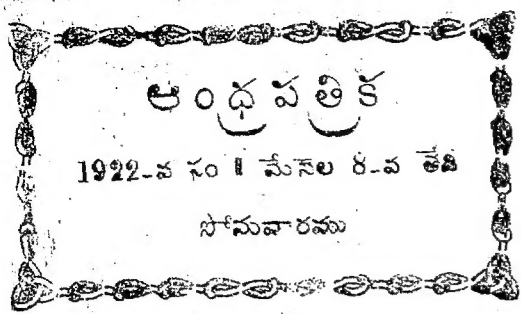
ఉద్యోగులు నిరాకరించుట

శ్రీమతి కస్తూరీబాయిగారు మహాత్ముని గుండర్పించగోరి మోడు వారములక్రితము ఎరవాడజంతులు నూతర్పించుట వ్రాయగా ప్రస్తుతము వీలులేదనియు మీ లేఖకు చెరసాలల యనన్వేషకురు జనరలుకును ప్రభుత్వ సంఘసభ్యుల (మహామంబరు) కును శుంపిసిననియు ఆతడు కస్తూరీబాయిగారికి తెలియజేసెనని తెలియుచున్నదని అహమదాబాదులో ప్రకటింపబడుచున్న 'ఎంఘ' అను వారపత్రికలో ప్రకటింపబడినది.

పై క్కలి

గత 28 తేదీని ముగ్రామం జేవాలయములో జిల్లా కాంగ్రెస్ సభ జరిగెను. సమయమున న్యూసెన్సు కేసుక్రింద తెలుగునే లోపలికిరానిచ్చి పోలీసువారలను రానిచ్చివారు కారని కోమలతో యేడిద సత్యకారాయణమున్న పోలీసు సబ్ యిన్స్పెక్టరు లచెచ్చుచేసిరి 29 తేదీని విచారణజరిగెను. ఇద్దరికి 20 ఒకవారం కోజాలు కలిపిశుభిధింది వారిని 6 వ తేదీని ఉదయం విడిచివెట్టిరి. గ్రామంలోయున్న ప్రజలు వీరిని తీసుకొనివచ్చుటకు పూలదండలు పట్టుకొని భజనచేస్తూ కోడకు 30 గజాలు దూరము ఉండిరి. వారిద్దరిని తిరిగి భజనలో గ్రామంలోనికి తీసుకురావడమయినది. వచ్చినవెంటనే పోలీసు సబ్ యిన్స్పెక్టరుగారున్న యద్దరుకాశ్వాత్వం వచ్చి టంకాల రంగన్నగారిని, టంకాల వెంకటరాజుగారిని, యేడిద సత్యకారాయణగారిని, చంద్రసాని చిన్న అప్పలస్వామిగారిని, ముడియా సుందరప్పగారిని, ముడియా సూర్యకారాయణగారిని, కాపల చిన్నయ్యగారిని, టంకాల చిన కృష్ణమూర్తి నున్నూ తి మందిని పబ్లిక్ రోడ్డుపై పాటులుపాడి, ప్రజలు యొక్క రాకపోకలకు అడ్డుబెసిన సూనెన్న యాళ్ళక్రింద అచెచ్చుచేసి 4 గంటలుకాలము ఉంచి మేజిస్ట్రేటుగారియొద్దకు తీసుకొనివెళ్లిరి. కేసు 31 తేదీకి నాయిదా చేసిరి.

(ఒకవిశేషము)

బొంబాయి వింతవాడులసభ

—:0:0:0:—

గత శనివారమున, ప్రథమ బొంబాయిరాష్ట్ర మితవాద సమావేశము గా శ్రీనివాస శాస్త్రిగారి యధ్యక్షతక్రింద గూడెను. శాస్త్రిగారికి యూరపుఖండమునం దుండునప్పటికిని హిందూదేశమునకు వచ్చినప్పటికీ, క్రొత్తసంగతులు కొన్ని తెలిసినవి వారి యువన్యాసభారణి బట్టి గ్రహించవచ్చును. ఆస్థానియే తెలుసు వారైనను జూచిన, ఇంగ్లీషువారికిని భారతీయులకును మధ్య పరస్పరసానుభూతి సద్భావములు ప్రబలవలెనని శాస్త్రిగారు దెలిపినట్లు గానించును. ఇంతియగాక, ఇటీవల జరిగిన ఆరెస్టులవలన బైటికి ఆల్లరులు గలుగకబోయినను, దేశమునందు అంతరంగమున నిజశాంతి లేకుండుట శోచనీయమని, శాస్త్రిగారు పలికిరి. నిర్బంధములు దేశమునందు ఆశాంతిని ప్రబలజేయుచున్నవనియు, అధికారులు దలచినట్లు శాంతికి తోడ్పడుట లేదనియు, ప్రభుత్వములు గోరెడి శ్రీనివాసశాస్త్రిగారే చెలువుచున్నారు. అధికారులు తప్పుచోవ ద్రోశ్చరనియు, వారు తలపెట్టిన కార్యము నెరవేరుటకు మారుగ విధలమగుచున్నదనియు, స్పష్టమగుచున్నను, నిర్బంధవిధానమునే వారు శరణ్యముగ గైకొనుచున్నారు. దానివలననే, అశాంతి నడగద్రొక్కటకు వారు పూనుచున్నారు. శాస్త్రిగారు దెలిపిన సంగతులయినను, వాటికి నచ్చునని తోచదు. నాయకులను బంధింపవచ్చును. దేశభక్తులను పలువురను కారాగృహమునకు బంపవచ్చును. సభలను నిషేధింపవచ్చును. ఈరీతిన భిన్నాభిప్రాయము విరుపించుకుండజేయవచ్చును. కాని, హృదయమును మార్చు నేరీతరము? కారాగృహములలోనికి వెదిలి నవారిలోను, నెలుపలనున్నవారిలోను ఏకభావమే వ్యాపించియున్నది. నిర్బంధములు దానిని తొలగింపక మరింత పెంచును. శాస్త్రిగారు రందుచేతనే, దేశమునందు నిజశాంతి లేదని కనిపెట్టగలిగిరి. ఇంగ్లీషువారిమధ్యను, భారతీయులమధ్యను సానుభూతిసద్భావములు ప్రబలవలెనని శాస్త్రిగారు కోరుచున్నారు. అది ఎటుల ప్రబలునో తెలియకున్నది. ఆరెస్టులు మొదలగు నిర్బంధములు సద్భావప్రవర్ధనమునకు తోడ్పడునా? ప్రజాశయనిరోధము సద్భావప్రవర్ధనమునకు సహకారియగునా? ఇందుకు ప్రతిక్రియ ఇంగ్లీషువారిచేతులతోనే గలదు.

అది ఏది? ప్రజాశయసాఫల్యమే. ఇందులకు ఇంగ్లీషువారు పూనుకొనవలయును. భారతీయులు సద్భావప్రవర్ధనముకొరకు శక్తివంచనలేకజనిచేయుచున్నారు. వారిని శాధపెట్టుచున్నవారిపై సయితము పగ సాధించుట లేదు. ద్వేషము చూపుట లేదు. ఇతరుల మూలమున కలిగెడి బాధలను వారే స్వయముగ ననుభవించుచున్నారు. ధర్మపథమున నడుచుచున్నారు. ఇంగ్లీషువారు గూడ ధర్మపథమును ద్రొక్కుచో, సుహృద్భావము ప్రబలును. ఈ సంగతిని, శాస్త్రులుగారు ఇంగ్లీషువారికి

బోధింపవలయును. భారతీయుల నీ విషయమై హెచ్చరింప నక్కర లేదు. మరియొకసంగతిని గ్రహించవలయును. ఆరెస్టులు ప్రబలుచున్నను, పైకి ఆల్లరులు జరుగలేదని శాస్త్రిగారు చెలువుచున్నారు. ఇందుకు కారణము, అహింసాబద్ధమగు సహాయనిరాకరణోద్యమమే. మహాత్ముని యువదేశమహినుచేతనే, దేశము దౌర్జన్యమునకు దౌర్జన్యమును ప్రతిక్రియగ నుపయోగింపలేదు. ప్రపంచ చారిత్రమునం దిది అసాధారణవిషయ మనుటకు సందియము లేదు. పశుబలమునే ప్రధానసాధనముగ నంగీకరించిన దినములలో, అహింసను మహాత్ముడు మూలసాధనముగ గైకొని, దాని విలువను ప్రపంచమునకు జూపుచున్నాడు. దేశమునందు దౌర్జన్యము లేకుండుట నిరాకరణోద్యమవ్యాప్తికిని, ఉద్యమజలమునకును, పవిత్రతకును ఫలిత మనుట నిస్సంశయము నిరాకరణోద్యమప్రభావము శాస్త్రిగారికి సయితము గోచరింపక బోలేదు. నిష్కళింక చారిత్రమును, సద్భావభరితుడు నగు గాంధీమహాత్ముడు, నిరాకరణోద్యమమును మొదటినుండియు నడుపుటచే, ఉద్యమమున కెంతయు లాభించెనని, శాస్త్రిగారు దెలిపిరి. ఉద్యమనాయకునితోబాటు, ఉద్యమాశయములును, ఉద్యమపద్ధతులును, ఉద్యమసాధనలును, పవిత్రస్వభావము గలవనుటకు సందియము లేదు. ఇట్టిస్థితిలో, ఉద్యమనాయకుని ఆరువత్సరములు నిర్బంధించి, ఉద్యమమును బలవంతముగ నణచివేయ నెంచుట, ఎంతవరకు ధర్మమోయాహింసవచ్చును. శాస్త్రిగారు వెనుక నెటులదలచినను, మహాత్ముని నిర్బంధమొర అవ్యక్తమౌతప్పుచున్నను గ్రహించుట సమజసముగనుండును.

నిరాకరణోద్యమము సాంఘికరంగమున జేసిన యువకారమును శాస్త్రిగారు కొనియాడిరి. మద్యపాన నిషేధమునకును, స్వదేశోద్యమ వ్యాపనమునకును, ఆస్పృశ్యతా నివారణమునకును సలిపిన కృషి శాస్త్రిగారి కచ్చెరువు గలిగించినది. కాని, ఈయద్యమము చెడుగులగూడ గావించినట్లు శాస్త్రిగారు భావించుట వింత గాదు. విప్లవభావమును వ్యాపింపజేసి, లా ఆర్డరుల కీ యద్యమము భంగము కలిగించెనని శాస్త్రిగారుచెలుపుచున్నారు. ఇది అధికారులు మామూలుగ దెలిపెడి వాక్యమే గాని పేరుగాదు. ప్రజల మనోభావములందు, ఈ యద్యమము పరివర్తనము గావించెననుటకు సందియము లేదు. భావదాస్యమును తొలగించుటచేతనే, స్వాతంత్ర్యభావము వెల్లివిరియుచున్నది. కాని, భావపరివర్తనముపేరు దౌర్జన్యసహితమగువిప్లవముపేరు. అట్టి విప్లవమునకు, నిరాకరణోద్యమము చోటియదనుట స్పష్టము. అందుచే, విప్లవ మనుపదము నుపయోగించునపుడు, విమర్శకులు నిరాకరణోద్యమస్వభావమును గ్రహించి ప్రసంగించుట యుక్తము. లా, ఆర్డరులకు భంగము కలిగిననుట, దూరాలోచనలేని ప్రసంగము. లా, ఆర్డరులకు ప్రజానుమతియే ముఖ్యధార మని రాజ్యాంగతత్వనేత్ర లంగీకరించుచున్నారు. పశుబలమే పాలనమునకు ముఖ్యధార మను ఆస్తిను సిద్ధాంతము చాలకాలముక్రిందటనే నిరాకరింపబడెను. అందుచే, లా ఆర్డరులను సంతరింపవలెననిన, ప్రజాభిప్రాయానుగుణ్యముగ పరిపాలించుటయే ముఖ్యము. ఈసత్యమును గ్రహించినచో, నిర్బంధములవలన లా, ఆర్డరులను రక్షింపగలమును దురభిప్రాయము తొలగిపోయెడిది. సుప్రసిద్ధన్యాయవాదియు, న్యాయాధిపతియు నగు రీడింగుప్రభువు సయితము, లా, ఆర్డరుల నిజార్థమును గ్రహించుటలేదు. లా, ఆర్డరులు పీనలుకొడు, క్రిమినలు ప్రొసీజరుకొడు మొదలగు చట్టములలో నిమిడియుండునని తలచుచున్నారు. నిర్బంధపద్ధతికి లోబడకుండుటచే లా ఆర్డరులకు భంగము

కలిగ ననుట విపరీతము. శాస్త్రిగారు నిరాకరణోద్యమవైఖరిని గ్రహింపరయిరి.

లా, ఆర్డరులకు భంగము కలిగించునది, జన్మస్వాతంత్ర్యనిరోధము. ఇందులకు అధికారులు త్రుతరవాడులుగాని, నిరాకరణావలంబులు గారు. ఇరువదియైదువేలమంది సోదరదేశీయులు నిర్బంధితులగుట, నిరాకరణోద్యమపు చెడుగులలో నొకటిగ శాస్త్రిగారు పేర్కొనిరి. కాని, ఇందువలన వెల్లడియగునది నిరాకరణోద్యమపు చెడ్డతనము గాదు. ప్రభుత్వవిధాన మెంత యసభ్యముగ నున్నదో, న్యాయ మెటుల పాటింపబడుటలేదో, స్వాతంత్ర్యమున కెటుల భంగమగుచున్నదో వెల్లడియగును. నిరాకరణోద్యమపు చెడు తనము గాక, దాని యత్కష్టతయే వెల్లడియగుచున్నది. దేశీయులు పలువురు దేశస్వాతంత్ర్యము కొరకు ఎటుల యర్పణజేసిరో, తేటతెల్లమయినది. దేశమాత కొరకు, వేలకొలది భారతీయులు ఎక్కి యిడుమల గుడుచుట కయినను సంసిద్ధముగ నున్నపుడు, భారతమాత ధన్యతగాంచదా? ఈ సంసిద్ధతయే, స్వరాజ్యసిద్ధికి ఆశను పురికొల్పుచున్నది. లా, ఆర్డరుల కిట్టి త్యాగభావము విరుద్ధము గా జాలదు. ప్రభుత్వమునెడ ప్రజలలో నిత్య విశ్వాసమును, ఇంత యనుమానమును ఇదివర కెన్నడును ప్రబలి యుండలేదనియు, ప్రభుత్వప్రకటనములు నిరర్థకములని ప్రజలెంచుచున్నారనియు, శాస్త్రిగారు గ్రహింపగలిగిరి. ప్రజల దృక్పథమునకు ప్రబల కారణములు గలవు. ఇంతివరకును చేసిన వాగ్దానము లనేకములు చెల్లలేదు. పంజాబు దుర్జయములకు న్యాయము గలుగలేదు. కిలాఫాత్ సమస్య పరిష్కారము గాలేదు. అధినివేశ రాజ్యభారతీయుల స్థితి చక్కబడలేదు. ఈ సంగతులను గూర్చి ముచ్చటించ విలులేదు. ప్రజలకు ఏవిధమునను దరిత్రోప గానింపనపుడు, గాంధీ మహాత్ముడు స్వయం సహాయమంత్రమును బోధించెను. భారతీయుల కిప్పుడు గావలసినది వాగ్దానములును ప్రకటనములు గావు. వీనియందు విశ్వాసము దొలగిపోయి చాలకాల మయినది.

ప్రజాశయములను ప్రభుత్వమువారు సఫలపరచి, తమ వాగ్దానములను చెల్లించుకొనునట్లు, శాస్త్రిగారు ప్రభుత్వమును ప్రేరేపింపవచ్చును. అట్టిపనిని నిర్వహించుటకు మారుగ బ్రిటిషు పరిపాలనమును విదేశములలో సమరింపజూనుకొనుట వ్యర్థపుపని యని తోపకమానదు. ప్రస్తుతసమయమున దేశమునందుండి ప్రతివారును సాధింపదగిన కార్యము లెన్ని యేని గలవు. శాస్త్రిగారి యుద్దేశమెటు లున్నను, ప్రస్తుతస్థితి వీరికి కొంతవర కయినను దెలిసివచ్చె ననుటకు సందియము లేదు. తెక్కికలు నేరములను జేసి కారాగృహములలోనికి వెదికిన వేలకొలది యువకులను ముందుగ విడిచిపెట్టిన గాని, శాంతికి అభ్యంతరము తొలగదని శాస్త్రి గారే చెలువుచున్నారు. నిర్బంధవిధానమును తమ యక్కరలకొరకే ప్రభుత్వమువారు విడనాడవలసిన అవసరము గనుపించుట లేదా? కాని, శాస్త్రిగారు యినను, ప్రభుత్వాభిప్రాయమును మార్చగలుగుదురని తోచదు. ప్రజల దృఢసంకల్పమువలననే, అది మారి పోగలదు. సంపూర్ణ రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యమును కోరుటకు గాని, కేంద్రప్రభుత్వమునందు బాధ్యతను కోరుటకు గాని ఇది సమయము గాదని, శాస్త్రిగారు చెలువుచున్నారు. మరల ఎన్నికలు జరిగిన పిమ్మట, శాసనసభాప్రతినిధులు గలసి పార్లమెంటు సభకు విన్నవింపవలెనట. స్వపరిపాలనమును సంపాదించుటకు ఎన్నడో గాని తరుణము రాదని తలంచునంత వరకు అది రానేరాదు. నిజ మేమనిన, ఆ తరుణ

మెప్పుడును ఎదుటనే యుండును. ప్రజలు దృఢ సంకల్పముతో స్వరాజ్యసంపాదనమున కెప్పుడు పూనుదురో, ఆపుడే యది సిద్ధించును. ఈ సంగతిని గుర్తెంగియే, ప్రజలు పాటించుచున్నారు. స్వయంకృషిపై ననే స్వరాజ్య మాధారపడియుండు ననియు, ఇతరుల యనగ్రహముకొరకు వేచియుండ నక్కరలేదనియు, వారు భావించుచున్నారు. అందుచే మరల పార్లమెంటుసభకు రాయబారములను పంపి, విఫలమనోరథులై, ఆశాభంగము గనుబటచుట వారి కిష్టము లేదు. స్వరాజ్యసాధన ప్రజలయొద్దనే గలదు. స్వరాజ్యసిద్ధియు, వారి వశమునందే గలదు. ఇంగ్లీషువారి యుదారాశయములు, తరుచుగ బయల్పడుటల భారతీయులు మెలగవలయునని, శాస్త్రిగారు హిత మొసగుచున్నారు.

ఇంగ్లీషువారిపై పగసాధించుట భారతీయుల యుద్దేశ మెంతమాత్రమును కాదు. వారియెడ న్యాయముగ బ్రవర్తించుటకే, భారతీయులు యత్నించుచున్నారు. కాని, వారితో సరిసమానులుగ మెలగుటకు భారతీయు లగీతంతురేగాని, వారికి అడుగులు మడుగులాత్తుట కంగీకరింపరు. ఇందుచేతనే భారతీయుల యుద్దేశములనుగూర్చి విపరీతార్థములు గావించబడుచున్నవి. నిరాకరణావలంబులు లేమ ప్రత్యక్షులయెడ నవలంబించెడి పద్ధతిని మితవాదులుగూడ నవలంబించవలెనని, శాస్త్రిగారు హెచ్చరించుటబట్టి నిరాకరణోద్యమక్రేషు తను గ్రహింపవచ్చును. ఈపద్ధతిని శాస్త్రిగారే వర్ణించిరి. బాధలనన్నిటిని తామే సంతోషపూర్వకముగ భరించి, నిరంకుశప్రవర్తకుని మొదట పశ్చాత్తప్తుని గావించుటయు, పిమ్మట వానిని చక్కబెట్టి, పరస్పరప్రేమను పెంచుటయు, నిరాకరణావలంబుల యుద్దేశమనియు, అటుల వారుచేయ గలిగిన పనిని మితవాదులుగూడ అనుసరింపవచ్చుననియు, శాస్త్రిగారు నుడివీరి. నిరాకరణోద్యమమునందు, ఈమాత్రమయినను గుణము కలదని శాస్త్రిగారు గ్రహించినందులకు సంతసము. బొంబాయి మితవాదసమావేశ తీర్మానములు మామూలు స్థానలతో గూడుకొనియున్నవి. స్వరాజ్యసిద్ధికి ప్రజలు స్వయముగ సలుపదగిన కృషిని వ్యక్తపరచుటలేదు. నిర్బంధములగూర్చి అసమ్మతి నయినను దెలిపినటుల గనుపింపదు. పంజాబుసమస్య నెత్తుకొనలేదు. శుష్కతీర్మానములతోను, ప్రార్థనలతోను, జాతీయపునర్నిర్మాణము కొనసాగినారు. మితవాదులును, జాతీయవాదులును కలసి పనిచేయుట అసంభవమని సోచిమన్ లోల్ నీతాల్ వాడుగారు చెల్పుచున్నారు. ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకసభ్యుల కిది అసంభవము గావచ్చునుగాని, నిర్మాణకార్యక్రమమును పూర్తి జేయుటకు అసాధికార మితవాదు లేల పూనుకొన గూడదో తెలియకున్నది. అయినను స్వయంకృషిపై మితవాదుల కింకను నమ్మకము గుదురలేదు. ప్రజాశక్తిపై అభిమానము గలుగలేదు. వారి దృష్టి ఇంకను సముద్రమున కావలనే ప్రసరించుచున్నది గాని, లోని కంతగ జొచ్చుటలేదు. ఇట్టి ధ్రువ దొలగనంతవరకు, స్వయంసహాయపు ఉత్కృష్టతను వారు గ్రహింపనేరరు.

బెజవాడ మ్యునిసిపలు ఎన్నికలు

బెజవాడ మ్యునిసిపలు ఎన్నికలు నాలుగైదు దినములలో రానున్నవి. ఈ యెన్నికలు సకాలమునకు జరుగక కాలవిలంబ మొనడునను బెజవాడ పురజనులందు గలిగిన యసంతృప్తి యందరకును దెలిసిన విషయమే. ఎన్నికలను జరుప

నపుడు పన్నుల డీయట్ యసంగతమని కాళేశ్వర రావుగారు బోధించినందులకు వాతాని సభికారులు స్వరాజ్యక్రమమున కంపి వారి నిరంకుశప్రభుత్వమును వ్యక్తము చేసిరి. ఈ సందర్భమునందు చేత జిక్కినవాని నేల విడువవలయు నని యొక యున్నతాధికారి తెలిపినట్లు తెలియుచున్నది. అధికారదృష్టి కిది నిదర్శనము. ఇంతవర కమిజిగినను ఇపుడెన్నికలను న్యాయమార్గమునను నడుపుట యధికారులకును ప్రజలకును కర్తవ్యముగ నున్నది. ప్రజలు తగిన ప్రతినిధుల నెన్నుకొని బెజవాడ మ్యునిసిపాలిటికి కీర్తిని గడింపవలయును. ఎవరు మాయమాటలను చెప్పినను మోసపోక దేశ సేవాతత్పరులును నిర్భయస్వాంతులును నైన ప్రతినిధుల నెన్నుకొని వారి స్వాతంత్ర్యప్రియత్వమును నియోజకసర్గము నెల్లడి చేయవలయును. అధికారులు ఎన్నికలను న్యాయమార్గమునను నడుపుటకు బ్రయత్నించి ప్రజావిశ్వాసమునకు బాత్రులు గావలయును. దినవహి హనుమంతరావు పంతులు గారభ్యర్థులుగను నిర్ణయాధికారులుగను నుండుట యసంగత మని బెజవాడ విశేషకులు వ్రాసిన వ్యాసములు తెలుపుచున్నవి. ఎన్నికల సమయమునందు నిర్ణయాధికారులు సంజంధము లేని తలస్థులుగ నుండుట న్యాయముగ నుండును. మ్యునిసిపలుసభ్యు లీవిషయమై ప్రభుత్వాధికారులకు విన్నపమును పంపినట్లులు తెలియుచున్నది. కాని దాని పర్యవసాన మేమైనదియును తెలియలేదు. ఎన్నికలు క్రమముగ జరుగకబోయినపు డారంభమునుండియును పూర్వపు కలతలు నృద్ధిని బొందుటయును మిత్రభేదము గలుగుటయును సంప్రాప్తమగును. అనుభవముగల దినవహి హనుమంతరావు పంతులుగారభ్యర్థులుగ నుండి గెలుపొందుటకు బ్రయత్నించుట యాచితమైనను ఎన్నికలను నిర్ణీతమైన న్యాయమార్గమునను నడిపి వాడ ప్రతివాదములకును అపోహలకును అవకాశములను గలుగజేయకుండురు గాక! యని నమ్ముచున్నాము.

కొరగాని నిరోధములు

మూడువారముల క్రిందట, గాంధీమహాత్ముని సతి, మహాత్ముని జూచుటకు యర్రవాడా జయిలు సూపజిక టెండెంటుగారిని కొరియుండగ, వారందుల కనుజ్జ యొసగలేదని, “ప్రజాబంధు” అను పత్రికకు దెలిసెను. మహాత్ముని భార్యను, మహాత్ముని జూడనిచ్చుచో నేమిసప్తము వాటిల్లునో తెలియను. ఇట్టి నిరోధములవలన, మహాత్ముని గౌరవమునకు భంగము వాటిల్లదు. కాని, కారాగృహపరిపాలనాస్వభావము మాత్రము నెల్లడియగును. లోకోత్తరపురుషు డగు మహాత్మునిపట్లనే ఇటుల ప్రవర్తించుచున్నపుడు, తక్కుంగలనానిసంగతి జెప్పనేల?

సానికవార్తలు

పల్లికులకొంటు కమిటి:—చెన్నపురి శాసనసభ పల్లికులకొంటు కమిటియందు 1922-23 సంవత్సరమునందు యీ కింద పేర్కొనబడినవారు సభ్యులుగ నుండెదరు. గవర్నరుగారిచే నియమింపబడినవారు (1) గౌ. సర్ ఛార్లసు టాడుహంటు (2) డి. బి. టి. దేశికాచారి (3) డబ్ల్యు. ఎ. అత్తగొండగారు. అసాధికారసభ్యులచే ఎన్నుకొనబడినవారు (1) రావుబాబు డర్. సి. వి. యస్. సరిసింహరాజు (2) కాపుబాబు డి. సి. ఎరిరాజులు నాయుడు (3) పి. టి. శాజ్ (4) డి. మునుస్వామి నాయుడు (5) సయ్యతు మహమదు బాషా సాహెబు బాబు (6) యస్. అయ్యదసామి ఉడయరు (7) యం. ఆర్. సేతు రామస్వామి అయ్యకు (ప్రచురణసంఘము.)

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము:—లోయంటూరు నందలి వ్యవసాయకళాశాల విశ్వవిద్యాలయపు అదరణ్యం దుండవలయు ననియు, వ్యవసాయమునకు సంబంధించినపరిక్షాకొకటిని విశ్వవిద్యాలయమువారు జరుపవలయు ననియు అందు కృతార్థులైనవారికి పట్టము లొసంగవలయు నని చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయపు సెనెటువారు తీర్మానముల గావించి తదనుగుణముగ విశ్వవిద్యాలయపు నిబంధనలో సవరణను గావించిరి. ఈ సవరణలను ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించుచున్నారని ప్రభుత్వపు టుత్తరు వొకటి ప్రచురింపబడినది.

బి. ఎ. పరీక్షలు:—ప్రస్తుతము బి. ఎ. పరీక్షల యందు నూటికి 40 వంతున మార్కులు పొందినవారే కృతార్థులైనవారుగ పరీక్షింపబడుచున్నారు. అట్లుగాక నూటికి 35 వంతున మార్కులు పొందిన విద్యార్థులందరూ పరీక్షలందు కృతార్థులైనవారుగ పరీక్షింపబడవలయు ననియు, పరీక్షయందు కృతార్థులైనవారిని మూడు తరగతులుగ విభజింపవలయు ననియు చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమువారు తీర్మానించి తదనుగుణ్యముగ విశ్వవిద్యాలయపు నిబంధనల సవరించిరి. ఈ సవరణల ప్రభుత్వవారు రామోదించుచున్నారని ప్రభుత్వపు టుత్తరు వొకటి ప్రచురింపబడినది.

ఆర్థికస్థానిక సంఘము:—ఈక్రింద పేర్కొనబడిన వారు చెన్నపురి శాసనసభ ఆర్థికస్థానిక సంఘమునందు 1922-23 సంవత్సరమున సభ్యులుగ నుండెదరు. గవర్నరుగారిచే నియమింపబడిన వారు (1) సర్. ఛార్లసు టాడుహంటు (2) సర్. జె. యస్. సింపుల్ (3) ఎ. యం. మర్కాగలు అసాధికారసభ్యులచే నెన్నుకొనబడినవారు (1) పి. రంగనాథం టెండలియారు (2) పి. సుబ్బారాయ్ (3) భాకరాచార్య మహమ్మదు ఉస్మాక్ సాహెబు బాబు (4) డి. తణికాచలంశెట్టి (5) సి. నటేశమొదలి (6) రావు బాబు డి. ఎ. రామలింగం శెట్టి (ప్రచురణసంఘము.)

కలకత్తా చెరిసాల అల్లరుల విచారణ

కలకత్తా, మే 5:—శేకు ఫిఫ్ (వెనీడెస్సీ మేజిస్ట్రేటు) కలకత్తా చెరిసాల అల్లరులనుగురించి ముగ్గురు ఖింటిలను విచారించెను. గోపిసింగు అను మొదటి సాక్షి ఒకఖింటి కార్మకులచేతిలో నుండి రివాల్వరును బహువంతుతో గ్రేవోన్ ననియు, ఇంకొక ఖింటి ఒక సిపాయిని కత్తితో బాదిచె ననియు చెప్పెను.

పైనికులు పోలీసులు చేరి తుపాకులను పట్టుచుండగా 10 మంది టైటిలు గోడబోల్రవిచ్చి ఒకనిచ్చిన నడ్డముపెట్టి తప్పించుకొని వెళ్లిరి.

తన చెలికాడు నుందరఖాన్ అను నతనిని జూడిసింగు అను వార్డరు కొట్టెననియు, నిజుమద్దీక్ అను టైటి నమాజు చేయించుండగా కొట్టెననియు, పీరు శూపరిం టెండెంటుతో చెప్పటకు బోవుచుండగా జెయిలరు సమక్షమున తిరిగి కొట్టెననియు చెందవ సాక్షి ఖో దా బత్స అను నతడు చెప్పెను. జెయిలరు దీనిగురించి విచారంప నందువలన టైటిలు భోజనము చేయటకు నిరాకరించిరి. సాక్షి జెయిలరుకు దీనిని గురించి చెప్పగా, డిప్యూటీ సూపరిం టెండెంటు వచ్చి వారితో చర్చింప సాగెను. వార్డుపేజీకి తమకు భోజనము వలదని చెప్పగా, అపాయపు గంట వాయింపబడెను. వార్డులందరు వచ్చి టైటిలను కొట్టిరి. అంతట టైటిలు వార్డులమీద రాళ్లను విసరిరి. తక్షణమే తుపాకులు పట్టుబడెను. మొదట టైటిలను తయపెట్టుటకు తుపాకులు కాల్యపడెను. జెయిలరు, సార్జెంటు గృహములనుండి స్త్రీలుగూడ తుపాకులను పట్టుచుండగా సాక్షి జూచెను. జెయిలరు వంటి ఇంటినుండి గాల్యువడిన తుపాకి గుండు తగిలి, టైటి భగవాన్ దాను మృతికొందెను.

వార్డులచే కొట్టుబడిన టైటి మజిడీక్ అంతట సాక్ష్యము చెప్పెను. చెందవసాక్షి చెప్పిన విషయములనే ఇతడు చెప్పెను. ఆదివానికి విచారణ అంతట ముగిసెను.

బొంబాయి సగతమునందు తాతాబ్యాంకు వాటాదారుల సాంవత్సరికసభ నిన్న జరిగెను. గవర్నరువు నివేదిక అంగీకరింపబడెను.

వెంకటగిరి టవున్ ఆర్. వి. యం. హైస్కూల్ ప్రాథవిద్యార్థుల సంఘముయొక్క తృతీయ వార్షికోత్సవ దినము 1922 మే నెల 14 తేదీనుండి 21 తేదీకి మార్పుపడినది. (కార్యదర్శి)

గుజరాతు - అసహాయోద్యమము

తురుష్క సంధి

బి. జి. హర్షి మెక్ గారి హిటోపదేశము

మేనల్ 1 వ తేదీని లండను విలేజుకుదు "హంబాయి"
క్రానికెలు" పత్రిక కిట్లు వ్రాసెను:—

లండనులో అంగ్లేయ-అటొమోక్ సమాజపు సభాధ్యక్షురవహించుచు వీ. జి. హార్నిమాక్ గారిట్లు చెప్పిరి. "అర్థమనస్సుతో తురుష్కులను సంరక్షింపఁచి, తత్ఫలితముగ భారత జాతీయవాదులగు హిందూ మహమ్మదీయుల గాఢమైత్రి భంగమును కలిగించుట కెన్నఁటికి వీలకదదు. కితాఫాతును తనపూర్వపు ఔన్నత్యదశయందుంచి, జాజరబ్ అల్ అరబ్బుప్రతిష్ఠను పునరుద్ధరించువరకు భారత మహమ్మదీయులు ఊరకంఠంఁడరు. హిందువుమహమ్మదీయ మైత్రి వ్యధుగ నుద్దిష్ఠియైనది."

ఆర్పాట్లు లాప్టాక్, కచ్చాను ఇ. యాక్. లెన్నింటి, ప్రాఫెసరు లియాక్, ఆర్థర్ క్లీట్ల మున్నగు ప్రముఖు లనేకు లిట్లు సభయందు జూట్టాడిరి. అంగ్లజాతులూ తురక్కానులకడ మున ప్రవేశిసికొనుచున్న మిక్కిలిలకు రాజీదుపాష ప్రభువు గారు తమకర్తవ్యము దెలిపిరి.

రాజపుత్ర స్థానములో హోషి, సంస్థానము నందలి క
లోయ్యగారును భిల్లూలు గ్రేడియారులు సంస్థానమున కను
ర తిరిగిరి. సంస్థానపు సైనికులు సుమారు ౩౩00 మంది వారి
మొదటి దండెత్తి పోగా వారు కొండలలోకి పాటిపోయిరి.
శత్రు సైన్యములో 11మంది చచ్చిరిగాని సంస్థానపు సైన్యములో
నెవ్వరును చాచలేదు.

హృదయ

శ్రీ దక్షిణ వల్లూరు సంస్థానా
ధీశు లగువారి పార్వీషను దావా
ఆవు చేయబడి నదరు కుమార
రాజాగారి తల్లిగారిని మైనరు
వాటాకు రాజుగారి వాటా తల్లి
గారు చేయు ఋణములు చెల్ల
బడవు గనుక ఇదివరకు ఆ మైనరు
వాటామీద తల్లిగారికి పెట్టుబడి
పెట్టినవారు తిరిగి పెట్టుబడి పెట్టితే
రాజాగారికి గాని వారి కుమారుడు
గారికి గాని యెట్టి విధముగా
బాధ్యత లేదు. శ్రీ దక్షిణ వల్లూరు
రాజాగారి భార్య ఆమె స్త్రీధనం
మీద కర్చులు చెల్లించే లాగు కోర్టు
వారుతీర్చుయిచ్చినారుఆమెకున్న
నగలు స్త్రీధనము యావత్తు తగా
దాలో వున్నది కాబట్టి అందుకు
ఋణమిచ్చేవారు సిద్ధులయి వుండ
వలెను.

Doctor V. Seshagiri Rao garu
26, Vallabha Agraharam,
Triplicane High Road
MADRAS.

చెన్నపురి స్త్రీలకాజు కోర్టులో

వాది:—అర్. ఎమ్. ఎస్. ముత్తరామన్ చట్టి

ప్రతివాది:—నెంకట నుబ్బయ్య, మరి యొకక,

మొదటి ప్రతిపాది వెంకట శుబ్బయ్య గారి!

వారి పరివాది యిట్లువలసిన రు. 265-8-7 లక్షకోట్ల
ఖర్చులతో సహా వనాలూ వయోటై ఈ రావా తేచివది.
1922 సం॥ం తేజెల 9 వ తేదినాడు మూడవ జడ్జి గారి కోర్టు
లో వాయిదా వేయబడి యున్నది. సదరు రోజున సీటు 11 x 0
టలకు హాజరు సేతు గల ఆశేపణలను తెలుపుకొన వలెను,
తేదీ పక్కపాది డిక్టే చెప్ప బడును.

వి. శివప్రకాశము, .
నాది వర్ణము

ప్రకటన

కృష్ణా జిల్లా బందరు తాలూకాలోని నెలికేపాలెం అను గ్రామమును బందరు కాపురస్తులు వైశ్యులు నగు తాడేపల్లి వారు బందరు నవాబుగారివల్ల స్వాధీన తనఖాను పొందియు వ్నారు. సదరు స్వాధీనతనఖాకాలము అయిపోయినది. సదరు గ్రామమును సదరు నవాబుగారిమీద సదాకవరు అను వారు పొందిన మద్రాసు హైకోర్టు ఆసలు నె 101/1898 డిక్రీకింద కృష్ణా జిల్లా జడ్జిగారి కోర్టులో 24-11-12 సం॥౦౮ లేదని జరుగబడి వేలంలో ఖరీదుదారుగారి వలన పొందబడి నా త్కును నేను కొనియున్నాను. గనుక సదరు తాడేపల్లివారు సదరు గ్రామమును నాకు వప్పగించి చాణువలసినవారై యు న్నారు. అంతే సదరు గ్రామం తమిళింద వుంచుకొనక ఎవరికై నా తెలియని వారలకు అంటగట్టి యింటు విషయమై నావలన వచ్చెడు వ్యాజ్యపు చిక్కులను వదలించుకొను యుద్దేశ్యముతో సదరు గ్రామమును తాడేపల్లివారు క్రయమునకు మానినట్లు తెలుస్తున్నది. అట్లు ఎవరై నా తెలియక తాడేపల్లి వారివలన సదరు గ్రామమును క్రయమును పొందేయెడల సదరు చిక్కులకు పాక్షికులగురు రని యిందు మూలముగా యెల్లరకు తెలియ పరచడ మొనగది.

ఇట్లు

దర్శన వేంకటేశ్వరరామదాసు.
బియ్యం, బియ్యం, పాలు, కాకినాడ.

యశిరాజ నాదవలియమ్మగారి స్నేహమెంటు

నానందకు వచ్చి మీకు ఒక నోటీసు యిస్తున్న ఒకడు చెప్పినాడు. ఆ నోటీసు యెవరికి అని అడిగినాను. దొరసామి అయ్యంగారి భార్యకు అన్నాడు. నా పేరుట లేదు. నాకే అది యుత్తేశంతుడినయెడల నా సరియైన పేరుతో తెలుగులో వ్రాయించి తెచ్చినయెడల పుచ్చుకొందు నని చెప్పిరిని. అంతట నాకు ఆ నోటీసును చూపకయే అతడు వెళ్లిపోయినాడు. తరువాత నేనతడుగాని వచ్చి నోటీసు చారిత్రేసియుండలేదు. నోటీసులోని సంఖ్యలు నాకు యే విధముగాను యెవరును తెలుప లేదు. జరిగిన విషయ మిది. నిన్న నాకు చారిత్రయైన నోటీసు విషయములో నేనే తమకు అప్పుడు జరిగిన మాటలప్రకారము జూచువ్రాసి నాపేరు తెలియజేసియుంటిని. నాపేరుతో తెనుగును నిన్న నోటీసు అందినది. పుచ్చుకొంటిని. ఈ సందర్భము లలో కొద్దివారు నేను నేరము జేసినానని అభిప్రాయపడు నెడల నేను చెప్పుకోవలసిన దేమియు లేదు.

శ్రీపతిగారు 2 వారములు సభలు జరుపరాదు

మృషియలో నెల 22 లేదా మొదలు రెండు వారముల వరకు శేష్తెతాలూకాలో బహిరంగసభలు జరుపరాదని సబ్ మేజిస్ట్రేటు 144-వ సెక్షనుక్రింద ఉత్తర్వు చేసెను. ఆనెల 26 వ తేదీన రాష్ట్రీయసంఘసభ్యుల నెన్నుకొను నిమిత్తము శేష్తెతాలూకాలో తాలూకాజిల్లా సంఘసభ్యులు శేష్తెతాలూకా రావలెనని ప్రమరణబడినది. ఆసభ అగిపోయినది. ఎన్నికలు జరుగలేదు.

జాబులు

విశాఖపట్టణము జిల్లా జాతీయోపసంఘము

గా.అ. సంవత్సరము మార్చి నెల తారీఖు

అదామువ్యయ వివేదికలు

జమ	రు. ఆ. పై.
క్రిందజేసిన తా. నిల్వ	౬౯౩-౧౨-౪
తిలకుస్వరాజ్యనిధి	౫౪౬-౧౧-౯
శంకాలు	౧౫౮-౫-౬
పారిశ్రామిక కాఫరుండి	౧౧౧-౮-౬
ప్రత్యేక విరాళములు	౨౦౭-౦-౬
విద్యుత్తు	౬౧-౦-౦

మొత్తము జమ ౧౭౭౮-౬-౭

ఖర్చు	రు. ఆ. పై.
ఉత్తరప్రభుత్వ తరములు	౫-౧౨-౬
ధనసహాయములు	౨౮-౦-౦
పాతకాలకు	౮౪-౪-౬
సంఘములకు సహాయము	౩-౧౫-౯
స్వదేశీకి ఖర్చు	౨౪౩-౦-౬
ప్రచారమునకు	౩౨౩-౭-౨
అద్దెలు వారసత్వములకు	౪-౧౪-౦
సేవనామితికి సహాయము	౧౦-౧౦-౦

మొత్తము ఖర్చు ౧౦౦౪-౦-౫

నిత్యం ౭౭౪-౬-౨

వెరసి ౧౭౭౮-౬-౭

విశాఖపట్టణము. } (కార్యదర్శి అనుమతిని)
3-౫-౨౨ } క. వేంకటసత్యనారాయణమూర్తి.

హిందూయువలీ సంఘసంస్కరణము

వందనములు. నే ననేక దినములనుండి వేళ్ళలయొక్క గుడ్డినీటిని దలంచి మిక్కిలి గుండుచుంటిని. వేళ్ళ సంఘసంస్కరణమునకై మిక్కిలి ప్రయత్నించుచుంటిని. కాని నాకోరిక ఇప్పుటికి కొనసాగింది. ప్రస్తుతము చెన్న పుత్తయందు ఈవిధ ప్రయత్నము రింజిన అడ్డముగల ఇంటిలో వేళ్ళ బాలికల కొరకు ఒక ఆశ్రమము నెలకొల్ప నుద్దేశించితిని. దీని ననుసరించునట్లు 'హిందూయువలీ సంఘసంస్కరణ పత్రిక' అను నొక పత్రికను వెలువల్లు వెల్లుచున్నాను. ఇంతటి భారతీయ కార్యమును పూనుకొనినందులకు నేను మరచిపోవచ్చును. కాని నేను చేయగల నన్నియుతో పూనుకొనలేదు. దేశభారమును భరింపక పరాయణులను అగు కొందరు నాకీ కార్యమునందు తోడ్పడినట్లు ప్రోత్సాహపరచెదను. వాగ్దానము చేయుటచేతను ఇంకను తీవ్రతలు సహాయము చేయుదునని నమ్మకముచేతను ఈ కార్యము నుద్దేశించితిని. ఈవిధమునకును రాజకీయములకును అనుగుణమును సంబంధము లేదు.

నే నసహాయవాది నైనను బాలికలకు వారి కలిదండ్రులు కొరవిద్యను కల్పింపగలను. అనగా జాతీయ విద్యగానిలేక అంగ్లేయ విద్యగాని వారు నేర్చుకొనవచ్చును, గాని స్వత్యగితంబులు నేర్పబడవు. సుప్రసిద్ధమైన హిందూ మతభోధన చేయుచును, చెన్న పుత్తయందు బాలికల కొరకు 45 రూపాయల అద్దెలో ఒక గృహమును దీసికొంటిని.

నేను కొలదిదినములక్రిందట యేలూరు వెళ్ళియుంటిని. అచటి నాయానందమునకు మేరకే లేదు. శ్రీమతి చెదలవాడ చిత్రభావమ్మగారు, పదివత్సరముల బాలిక, యగు తన పుత్రిక నీ యాశ్రమముందు విద్యావతిని నొనర్చుటకు మహాస్ఫూర్తిగా నొప్పుకొనిరి. వారికి నే ననేక కృతజ్ఞతా వందనశతముల నర్పించుచున్నాను. నేను వేళ్ళ సంఘమువారి నందరిని తమ బాలికల నాశ్రమమునకు బంప మిక్కిలి విధేయతో ప్రార్థించుచున్నాను. ఈ కార్యాలయమునందు తా మెల్లరును పితృసంత సహాయము చేయ ప్రార్థించుచున్నాను.

గుం. యామినిపూర్ణతిలకమ్మ,
1/10 అలంకరశిల్పిణి, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాసు.

అమిత మగు భారత సైనిక వ్యయము

1922-23 ఆయవ్యయపట్టి

సింహ, పెంటలు లీఫ్ ఆఫ్ యిన్స్ట్రక్షన్లు ద్వారా గాను, దీర్ఘ కావనసభయందు వెల్లుబడిన సైనిక అయవ్యయ పట్టివివరములను మద్రాసు ప్రభుత్వ సంఘాధికారికి జరిపిరి. ఈక్రింద 1921-22 ఆర్థిక సంవత్సరము సైనిక వ్యయ వివరములను సవరింప సంఖ్యలును, 1922-23 సంవత్సరముతో పోల్చిన సంఖ్యలును వెల్లుబడినవి:—

1921-22 ఆయవ్యయపట్టి

1921-22 మిలిటరీ గ్రాంటు

వివరములు	62.20 కోట్లు
1. వజీర్ సాక్ యుద్ధసన్నాహములు	3 "
2. సైనికుల తొలగించుటలో ఖర్చు	1 "
3. సైన్యపు ఖర్చులు	58.20 "
	62.20 కోట్లు.

1921-22 సంస్కరింపబడిన ఆయవ్యయపట్టి

సంస్కరింపబడిన సంఖ్య	65.01 కోట్లు
అంచనాకంటె మేరగా అయినది	2.81 "
వివరములు	
1. వజీర్ సాక్ యుద్ధసన్నాహముల కింకన ఖర్చు	3.85 "
2. సైనికుల తొలగించుట కింకన ఖర్చు	.25 "
3. సైనిక సిబ్బంది ఖర్చు తగ్గినది	1.29 "
	5.39 కోట్లు.

కొన్ని యెక్కువ తక్కువ మార్పులు వచ్చియుండుటచే సైనిక ఖర్చులలో 1.29 కోట్లు తగ్గిపోయెను.

ఎక్కువలు.

సైన్యమునకు రైలు, రోడ్డు ప్రయాణపు ఖర్చులు	1.64 కోట్లు
ప్రొద్దు ధన తక్కువయుండుటచే ఖర్చు	1.60 "
ఇంగ్లండు వెళ్లనుచున్నట్లు	.32 "
యుద్ధముపట్టు కొన్ని మిలిటరీ ప్రొద్దు పాతబాకీ	1.01 "
ఆగ్నిబరి టెంట్ లోయలు సేన ఖర్చు	.20 "
యువరాజుగారునకు	.20 "
బ్రిటిషు సోల్దానుల మ్యారేజీ అల్ల వెన్నలు	.37 "
	5.34 కోట్లు.

తక్కువలు

ప్రొద్దును కొట్టికొట్టి కొనుటలను తగ్గించుట	3.80 కోట్లు
బ్రిటిషు సైనికుల తగ్గించుట	1.95 కోట్లు
యుద్ధ కార్యాలయమునుండి వచ్చినది	.89 కోట్లు
	6.64 కోట్లు

ఈ సంవత్సరము భారత సైనికుల కుటుంబములకు సైన్యముల నెక్కువ జేయుటయు, టెంట్ లోయలు పోద్దు నెక్కువ జేయుటయు తప్ప, భారత మిలిటరీ ఖర్చులకు తోడు ముఖ్యమగు శాశ్వత ఖర్చు ఏమియు చేపట్టలేదు.

వైస్ రాయులు యొక్క యెక్కువ ఖర్చును, 1921-22 సంవత్సరము సైనిక సిబ్బంది ఖర్చులలో 1.29 కోట్లు ఖర్చులు తగ్గుట యంతయు ప్రశంసనీయు.

1922-23 ఆయవ్యయపట్టి

1922-23 సంవత్సరమునకు ఆయవ్యయము అంచనా 62.18 కోట్లకు జేయబడినది. గతవత్సరము 62.20 కోట్లండినది. వివరము లీక్రింద మూడువిధములలోను వెల్లుబడినవి:—

	1921-22	1922-23
అడ్డము	౭.౦౦ కో	౭.18 కో
ప్రత్యేక వజీర్ సాక్ ఖర్చు రు.	1.00	.35
సైన్యమును తొలగించు ఖర్చు రు.	58.20	58.70
సిబ్బంది ఖర్చులలో		
	62.20	62.18

సిబ్బంది ఖర్చులలో 1 1/2 కోట్లు హెచ్చు కానించుచున్నది. ఇది యాక్రిందియెక్కువ తక్కువలతో పూర్తిశ్రేయ జడినది:—

ఎక్కువలు

సైనికులకు రైలు ఖర్చు	1.38 కోట్లు
ధరల యెక్కువ	1.88 "
వెన్న సు ఖర్చులు	1.03 "
ఆగ్నిబరి టెంట్ లోయలు సైన్యములు	.67 "
నాకా ఖర్చు	.28 "
మ్యారేజీ అల్ల వెన్నలు	.29 "
మిసిలేనియను క్రొత్త ఖర్చులు	.12 "

మొత్తము 5.60 "

తక్కువలు

ప్రొద్దును కొట్టికొట్టి కొనుట	1.00 కోట్లు
బ్రిటిషు సైనికుల తగ్గించుట ఖర్చు	1.12 "
సామాన్య తక్కువ కొనుట	1.00 "
గుట్టపుడందు పునర్నిర్మాణము	.35 "
మిలిటరీ వర్క్స్ ఖర్చు	.17 "
మిసిలేనియను మితివ్యయము	.38 "

మొత్తము 4.02 "

రు. 5.60—4.02=1.58 కోట్లు సిబ్బంది ఖర్చులలో మితివ్యయమువలన 1921-22 తో పోల్చి మద 38 లక్షలు ఖర్చుకొనింది కొన్ని ముఖ్యముగ ఖర్చు తగ్గించిన వేవనగా:—

గుట్టయలకు గాడినలకు మేత	రు.
ఖర్చు తగ్గించుట.	14.50
కనాటి మిలిటరీ గుమాస్తాల (టెయినింగు) స్కూలుల మూసివేయుట	.50
మిసిలేనియను మెసరు (టెయినింగు) అయిటములు	9.25
భారత సైనికులకు దేశభాషలలోని పుస్తకముల కొనుట నాసివేయుట	.50
20 టెలు, ఎదులు తగ్గించుట	2.75
ఆర్మీ హాడ్ క్వార్టర్స్ సిబ్బంది తగ్గించుట	3.00
ఆర్మీ లీ యాక్టివేషను స్కూలుల మూసివేయుట	2.88
3 గ్రేడు స్టాఫ్ ఆఫీసులకు నెత్తివేయుట	.48
భోజనసమకాలనై యిన సైన్య కుల తొలగించుట	.63

మొత్తము 34.48

1922-23 సిబ్బంది ఖర్చులకు 1921-22 తో పోల్చి మూడు శతాంశ గతవత్సరము అంచనాకన్న 1 1/2 కోట్లు మౌలికము యెక్కువ ఖర్చు సంఖ్య జేయబడినది. అయితే గతవత్సరము అసలు అంచనా ఖర్చుకన్న తక్కువగానే యున్నది. భరతైక్కువ గుండ శతాంశ విప్లవకరముగ ముండుటచే సైన్యములు కదలవలసియుండినను సైన్య చర్యలై తప్ప వయోకము కర్మచక్రింపబడినది. భరతుల తక్కువగా నున్నచో నింకను ఖర్చు తగ్గించుట జరిగినది. [ప్రముఖ సంఘము.]

పట్టు పట్ల చెలు

పట్టుపట్ల చెలు బరహంపుర ప్రాంతములందు కొన్నియు, రాజమండ్రి మొదలగుచోట్ల కొన్నియు నేయబడుచున్నవి. ఇతరు. గాంధీయజాతీయ యాభిమానవారము స్వదేశమునపుట్టి యగు చూలుతో స్వదేశ మగ్గులులవిద తయారైన బట్టచే స్వదేశీయని వాడుచుంటిని. ఆంధ్రదేశమునకు యితరచోట్లను నేయబడు పట్టు మనదేశమున తయారైనదేనా? యనికొందరిని ప్రశ్నించగా కొంత విచారములదన్ని, కొంత స్వదేశీ యనిన్ని బరహంపురలో నేయబడినతాపతాపంబు యావత్తున్న తెల్లపంపలు కొన్నిన్ని స్వదేశీయనిన్ని రాజమండ్రి మొదలగు చోట్ల నేయబడునవి విచారపట్టుతో నేయబడుచున్న చొన్ని చెప్పినందుక పట్టునాట సంకతి బాగుగా నెగిన బరహంపురం పోదగుటగాని యితరచోట్లను గాని యావత్రిక ద్వారా నీదిగుక ప్రశ్నములకు జవాబివ్వ కొరచున్నాను.

1. పట్టులో యెన్నిరకము లున్నవి.
2. బరహంపురం నేయబడుతాపతా పంపలపట్టు స్వదేశమా? కాదా?
3. పట్టునాలుయొక్క స్వదేశీవిదేశీ వివరములను కనుగొనుటయెట్లు.

దోనేపూడి లక్ష్మయ్య

పంజాబులో వేల్పు యువరాజుగారి ఆహ్వానసంఘపు నిధిలో చా.పామ్ము మిగిలిపోయినది. ఈసామ్ములో నుండి జలందరు, బేరంగాబాదులో స్థాపించబడు సైనికులపాఠశాల లలో విద్యార్థుల కుచికిముగ జీతములియ్యబడును. ఈపాఠశాల లకు వేల్పు యువరాజుగారి కంఠసాధనము చేసిరి.

యూరేజియన్లను

నిష్ప్రయోజనముగ

మాంధ్యగు గార్డీజ్ పత్రిక బాంబాయి విశేషము

ప్రాసాద:-

రెవారు ఓడ కరాచి చేరుకుండి బయలుదేరిన తరువాత భారతదేశము సంతోషపూర్వకముగా స్వాగతము నిచ్చెను. పోలీసులనుండి దైత్యములు రాజధాని చిహ్నములగు ప్రదర్శనములుండినను, అంతిమముగ జయము గాంచలేదు. దేశమునందు ప్రజానందజలము కలువకు స్పర్శగ నీవ్యక్తముననుసరించెను. ఒకరికి రాజధాని చిహ్నము, యింకొకరికి దేవత్యము చెడును. యువరాజు భారతదేశమున దళుగుడుటకు పూర్వమి విచిత్రములు గనెను. యువరాజుతో సమర్థతతో నిర్వహించుకొనినను అంత గొప్పపాపమును తప్పించుకొనలేకపోయెను.

యువరాజుకరాచినుండి బయలుదేరి వెల్లినదియును పదివేలమంది గొప్పవారు భర్తృప్రసక్తు లాహూరుతో వెలువలబడి యుండిరి. ఇవివలనండిన ద్వేష మిరాకలన మరంత హెచ్చయ్యెను. ప్రభుత్వధర్మరక్షాభావముతోనే వారు మరల బయటకు వచ్చెను. ప్రభుత్వధర్మమును అనుసరించు పరిశీలించుచుండ దేశమున యువరాజు పట్టాభిషేక కల ద్రవ్యముకొట్టి కొలది వెచ్చించుచున్నందున, అంతకన్న మంచి కార్యములచే వినియోగించి యుండవచ్చుననియు, 'రాజధాని' సంఘముల గూడ యనుకొనుచున్నది. రాజుమారునకే యీ విషయమై యాలోచన దగిలియుండును. భారతనామకల యుద్ధేత్యములను కనుగొని వారియందు ప్రవేశము కల్పించుకొనుట అతనియొద్దము గావించెను పర్యటనము విశేషాభిమతి ను, వైభవాభిమతి ను జరిగెనని తెలపబడినది. ప్రాచ్య వైభవములండినను స్వప్రముగ అనుమతి ఎచ్చట బట్టినను కనిపించుచుండెను. స్వదేశ సంస్థానములలో ప్రాతయోచనముల ప్రకారము తమ రాజునకును సామ్రాజ్య ప్రజానందము లావించెడివిధముగ నుండెను అట్టిసమయంలో స్వదేశ సంస్థానాధీశులు ఎవరుగులతో మున్ను వానితో కన్పించినపుడు, అది యాచారమే యని చెప్పుదును. కాని యువరాజు ఒక గౌరవనీయురాలగు స్త్రీతో గూడ స్వప్రముచేయువలెనని వచ్చినపుడతని కసహ్యముగ నుండెను. స్త్రీ భారమెట్లుండునోయని పరితాపము గలిగియుండును. ఉపన్యాసములు పెద్దవిగనున్న కేలాభము లేదనియు నిష్కామభ్యుదయ ప్రధానమనియు యువరాజు భారతదేశమున కొక గణపాతము నేర్చెను.

అతనిన్ని యుపన్యాసముల నిచ్చినను, అందరితో సంప్రతించినను, అందర యుత్సాహము నపేక్షించినను, అతనిపర్యటనము రాజధానిముగ ఫలించెనని చెప్పుట యన్యథాముగ నుండును. పర్యటనములన యత్నించిన పక్షమునకు బలము చెకూరెను. అపక్షమువారు నిష్పంథవిధానము యువరాజు పర్యటన ఫలితమేయని సహజముగాను చూచుదురు.

బాంకాయ నగరములో నిటవల ఒక ఇంజనీర్ డ్రైవరుచే తుపాకీతో కాల్పుబడిన బి. బి. ఆంధ్ర. సి. బి. రైల్వేలో హెటిచ్ నూపరించుకొంటు డ్రైవరులలో విశిష్ట నొంతునున్నాడు. ఇకమిడట అతనికి మరణభయము లేదు. తుపాకీగుండ్లు అతనిదేహమునుండి తీయబడినవి.

సర్ మాంటాగు వెబ్బు

భారత ఆర్థికవిచారణ సంఘాధ్యక్షుడు

తమ ఆభిప్రాయములను చెలుపుట

కరాచి, మే 4:- భారత ఆర్థికవిచారణ సంఘాధ్యక్షులగు సర్ మాంటాగు వెబ్బు కె.టి. సి. బి. ఇ. యం. యల్. ఎ. గారు నేడు కరాచికి తిరిగి రాగానే "డియల్ గజెట్" పత్రికా ప్రతినది వాణిచారణను గురించి ప్రశ్నింపగా సర్ వెబ్బు జెప్పెను.

"ఈ ఆర్థికసంస్కరణనుండి విచారణసంఘముయొక్క ఇతరసభ్యులతో గూడ నేను భారతదేశము, బ్యాంకులందలి ముఖ్యమైన వ్యవస్థలను వెల్లెయించెను.

మావిచారణకు సంబంధించిన కొన్ని ముఖ్యమైన విషయములను కనుగొనుటకు నేను సింహళమునకును వెళ్లి ఆచట పదిరోజులు గడిపితిని. వర్తమాన, సాంకేతికములు, వ్యవసాయ దారులు, మంత్రిపక్షికారులు, ప్రభుత్వాధికారులు, పండితులు, ఆర్థికశాస్త్రజ్ఞులు, విద్యార్థులు, భారతీయులు—అందరి ఆభిప్రాయములను కనుగొనెను. ఆర్థికసంస్కరణను గురించి వారి ఉద్దేశములను అయిదు, భారతపరిశ్రమాభివృద్ధి ఎట్లు చేయదగునో కనుగొనెను. ఈ విచారణలననే చాలవలె విషయ పరిజ్ఞానము కలిగెను.

వారిసాక్షాత్కరణములో ఒక విషయము మాత్రము నామనస్సుకు చాలకష్టమును కలిగించినది. అంగ్లరైల్వేలకుమీ, అంగ్ల పారిశ్రామికములకుమీ, అంగ్లప్రభుత్వాధికారులకుమీ భారతీయులక నేరలకు పరిపూర్ణ ద్వేషము గలదు. ప్రతిపక్షమునందు ఉట్టి తుర్కలూచించబడెను గాని సాక్షుల నిజాభిప్రాయములు నామనస్సున కెక్కినవి ఇట్టిద్వేషమునకు మూలకారణము సంతాపకరముగు దుర్భిప్రాయములు, చారిత్రకార్థికవిషయముల సర్వముచేసికొనలేకపోవుటయని నాకు తోచుచున్నది. భారతదేశమునందు, భారతీయులందు యధార్థముగ అత్యంత ముక్కున గల అంగ్లేయులు, స్కాట్టు, ఇర్లాండుదేశములందట్టి అవిశ్వాసముండట చాల అన్యాయము. వీరు అనేకపురుషాంతరముల నుండి భారతీయులతో కలసిమెలసి ఆన్యోన్యసహకారముతో వ్యాపారము చేయుచున్నారు.

భారత ఆర్థికసంఘము వారు తయారు చేసిన నివేదికను గురించి నేనెమి విషయములను వెలుపజాలను. భారతదేశముయొక్క ప్రకృతిఆర్థికపక్షికుల కనుగుణ్య మైనమాద్యమును కనుగొనుటకు విచారణసంఘపుర్యు లందరు చేరి వీర్లముగ నాలోచించిరి. మాతీర్యానములు భారతీయులకు, విదేశీయులకు సంకల్పితకరముగ నుండునని నాద్వితాభిప్రాయము.

కావలెను

తాడిపత్రి పురపాలన సంఘమునకు చేరిన వైద్యాలయమునకు, యోగ్యతాపత్రములు వహించినవారైయు అనుభవము కలిగినవారైయు ఒక మంత్రసాని కావలెను. యోగ్యతలను అనుసరించి వేతనము లివ్వబడును. (Sd) ఎం. బి. కొండప్ప.

చేత్తూర్, డిలచేట.

మావలాలు గుంటును పూర్వపుట

తాతాకంపెనీవారి పనుల కష్టము పోవుట

మే 2 న లేవని పూనా ప్రత్యేక విశేషముడు బాంబాయి ప్రాసాద:- పత్రిక కట్టు ప్రాసాద:- నిన్నటిదినము, నేడు మావలాలు, వాలంటీర్లు లేరి నేకు నిర్మాణమున కష్టము పోవువారి కియ్యబడిన కష్టాన్ని 144 వ నెక్ట్ ఉత్తరువులను ఉల్లంఘించుటకు సమకట్టిరి. స్త్రీలు, పిల్లలతో సహా 50 మందిమావలాలు, 13 మంది వాలంటీర్లతోగూడ తాతాకంపెనీవారి గుంటును ప్రవృత్తుకు ప్రాంతం భింపగా, వారికి అడ్డముపొయిరి. నిన్నటివత నేడు గూడ తాతాకంపెనీవారిచే నియమింపబడిన తుంటులు స్త్రీలను, పిల్లలను, వాలంటీర్లను అందరిని జేతెప్పము వచ్చినట్లు కొట్టిరి. గయావిహారులై, చారుక్రార్యము తమకు సహజమని వెల్లడిచేసిరి. వారిదెబ్బలకు తాళబాలక ఒకవాలంటీరు స్వేషి అనునతడు గృహతీర్థి పడిపోయెను. తనివానమునుండి తమకార్యక్రమమును మార్చుకొందుమని సత్యాగ్రహము తాతా కంపెనీవారికి నోటిపాడెరి.

ఈ రెండు సోపాలలో మావలాలు కంపెనీపనుల కొంటుము కలిసిండు. ఇప్పటికి తాతా కంపెనీవారు ముక్కలుమైలుపాడుగు, 15 అడుగులు లోతుగుంటును త్రవ్వగల్గిరి. ఇకమిడట మావలా, బిగుంటును చున్నతోను, రాళ్లతోను పూడ్చి వేసెదరట. ఇట్లు చేయుటలన తాతా కంపెనీవారి తుంటు గుంట, కూలివారికు సత్యాగ్రహముల కష్టముపోకలసికమ్మనుగాని సత్యాగ్రహముల తాతాకంపెనీ గూర్చి కష్టముపోవుట కవశ్యముండదు.

హిందూయోగ్యము విషయము

హిందూదేశమున నున్న సీనియరు కర్తకమిషనరు 1921 కం. ఏప్రిల్ మొదలు డిసెంబరువరకు మనదేశమునకు దిగువతియైన మూసి సేవలగుట్టి యిట్లు ప్రాసాద:- ఇంగ్లాండు నుండి మొత్తము దిగువతి 155 కోట్ల గజములనుండి 111 కోట్లకును, ఆమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములనుండి 28 కోట్లకుండి 17 కోట్లకును, జపానునుండి 22 కోట్లకుండి 10 కోట్లకును తగ్గినది. తెల్లదూనినకులు 34 కోట్ల గజములనుండి 21 కోట్ల 60 లక్షల గజములకు తగ్గినది. విలచనబట్టి మొత్తం అన్ని దేశములనుండి సుమారు 187 లక్షల కోట్ల రూపాయలనుండి 110 లక్షల కోట్లకు తగ్గినది. అందులో ఇంగ్లాండునుండి 17 కోట్ల 78 లక్షల రూపాయలనుండి 8 కోట్ల 67 లక్షలకు తగ్గినది దీనింబట్టి అనవారోద్యమ పెంతవనకు విజయము గాంచెనో గుర్తించవచ్చును. (కొండ్రెను)

నోటీసు

నెల్లూరుజిల్లా కోర్టువారు 12-4-22 తేదిన బారేచేసిన ఈ త్తర్యు సనుసరించి వెంకటగిరిలోనుండు పూర్వ కారాగృహము ప్రస్తుత నెల్లూరుజిల్లా రాష్ట్రము తాలూకాలో నుండు కలచేకు గ్రామముకర్క గుర్తెను అందులోనుండు అధికపు గనులు గుర్తెను ప్రత్యేకముగా 1922 నుండి బాకానెలి 26-వ తేదీ పోషవారమునాడు వెంకటగిరిలో బహిరంగ విలముచేసి విక్రయించెదరట.

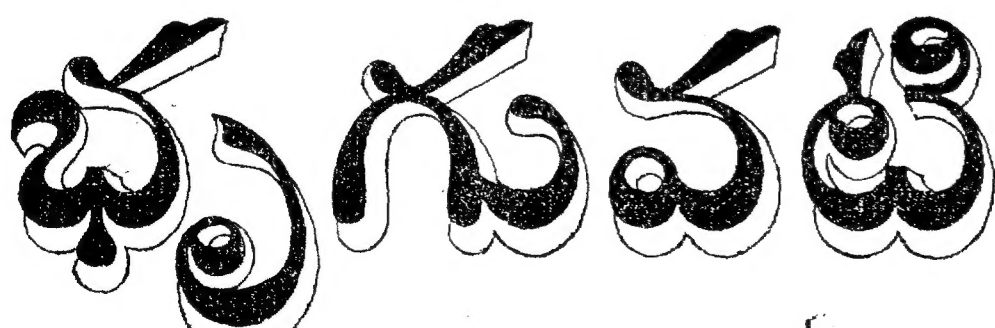
వివరములు తెలియగోరువారు ప్రుద్దీలకుప్రాసిన వివరము గలరు.

ప్రదీల ఉత్తరపు సమకంచి
వి. శ్రీనివాసాచార్యులు,
అనుమతి దివాన్ ఇన్చార్జ్
వెంకటగిరి సమస్తానము 5-5-1922

గణములేదని నిరూపించువారికి
11 వ రూపాయి బహుమాన మివ్వబడును.
స్త్రీలకు సంధించు సమస్తానాధులకు
ప్రసారాంతము
అన్ని విధములైన పనులను, కత్తిలత్తము, ఋతుపుకాక పోవుట, ఋతుకుల, జపసాధనము (Hysteria) తిమ్మెయి వ్యాధిగము, మూర్ఛ, స్త్రీలకు మర్మాగ్రహములగు గలగు గ్రంథులు మున్నగువానిని కుడిచేత్తవలన నిశ్చేదముగా నివారణ చేయును. వలకు 5-0-0 మూలమే, తిసాలాభివృద్ధుల సహా. విజిల్లు కావలయును. ధరావతు ముఖ్యము.
సోల్-ప్రొడ్యుయరు,
అగ్రాధ్యుర్యదావధిలయము, కాకినాడ.
4034

దైత్యరత్న పండిత, డి. గోపాలాచార్యులగారి

(1045)

శై
గ
గ
ము
ల
కు

న
ం
చీ
ని

బహువర్ణములుగ మనుజుల మాత్రే మార్గమునుండి నీమవలె ప్రవించుచుండెడి, తేల్ల కెగ, పచ్చ కెగ, గుత్త కెగ నీరు చురుకు నాళనామ మూత్రము బొట్టు బొట్టు ఒడుట మాటి మాటికి మూత్రము నిష్కృత చేయుట పాత్రకపు నరములు విగతములు మూత్రము వచ్చినట్లు అనుమానము గలుగుట యావలెంటి లక్షణములు గల కెగకొగ సామాన్యములను మొదలంటి నివర్తించును, మరియు సూత్రముగ సంధించిన కెగకొగములను! 48 గంటలొపుగ గణమును బొందించును. మూత్రసాళమును. కస్తీతి (అనగా మూత్రపుత్రి) కృత్రిమచి నరములకు అధిక బలమును కలుగ జేయును. క్రయము బుడి 1-కి గూ. 1-12-0 ప్యాగింగు పురి, పోస్టేజి వర్తెరాలు వేరుగా నిర్వహింయను. మా పండుల బాపెతాను, కోరువారికి ఉచితముగా పంపబడును. ఆయుర్వేదాశ్రమం, నెం. 41 ఆచారపువీధి, మద్రాసు. గ్రాఫ్, అడ్రస్:- పండిట్, మదరాసు.

మూల్లీవేట శూరులు

మావలల మనోనిశ్చయము

వాణిజ్య తాతా కంపెనీ యంతరులు కొట్టుట

మే 2 వ తేదీన తాతా సామగ్రియంతరము "జాంబాయి క్రానికల్" ప్రతిక కిట్లు వ్రాసెను. "నిన్న ఉదయము మూల్లీ వేట సత్యాగ్రహచర్యముల దృఢనిశ్చయాలకు 500 మంది మావలలు, 150 మంది వాలంటీర్లు సహావేళమేరి. సత్యాగ్రహాల నాయకులు తీర్మానించినట్లు, మావలల భూములను మునుపటివలె సాత్వికనిరోధము ప్రారంభించుటకు సామవాచకములు మునుపూర్వ మేచ్ఛించబడెను. ఈ నిరోధము మధ్యాహ్నము ప్రారంభమైనది. ఆంధ్రమువరకు కృత నిశ్చయములకు సంబంధించిన సర్వము సత్య దేవుగారు పండిత ఉత్తేజులకు సంబంధించిన మావలలకు నూతన ప్రోత్సాహములను కలిగించెను. యోధుల సహాకారములను గల పరాక్రమములతో సత్యాగ్రహిణియుగ భార గలిగిన శూరులను సామగ్రికి నిద్రాపన చేయడమునకు ఈ మూల్లీవేట వాస్తవ్యులకు అనువర్తించును.

సేతువుర్రామున కడ్డము పోవుటకు ప్రథమమున ఎక్కువ నాణ్యతయు వహించవలెనో తీర్మానించుటకు మావలలు వారి మిత్రుల లోకసభకేసరి తాతా కంపెనీవారు సేతువును నిర్మించుటకు ప్రారంభించగానే, డాక్టరు ఫాటర్సు, యన్. యం. పరంజె, కాసుబే, కే. సహాబుద్దీ, మంగళమాడై శారాయణరావువైద్య, జర్నల్, మావలలు వారిస్త్రిలు విడల తోసహా అడ్డుముఖ్యవలసినట్లు తీర్మానింపబడెను. వీరట్లు అడ్డుముఖ్యగానే తాతా కంపెనీవారి యంతరులు "కోల్లాపూరు మహాతా జానకీ" అను కేకలతో వీరై వెలుగులుబడి పుడకుడు, స్త్రీ విడల అనుభవములతోడ అందరినొట్టిరి. వాలంటీర్ల నేతలు తప్పి లరాధకు మార్చిల్లిరి. ఒకనికి మరొకాపాయమును గాములు తగ్గెను.

పోలీసులు 150 మంది సత్యాగ్రహాలపై కక్షను వ్రాసి కొనిపోయారు. లాంగుంటు గడవెను. కామలకు శనుక్రాంతి ముల నర్మించుటకు నిర్ణయము నున్నారు.

"తేగర" పత్రికాసహాయసంపాదకులకు కరాండీకాడ గారు, నలుగురు వాలంటీర్లుమీది కేసులో నీ దినముత్తిర్చు చెప్పుకొనెను. ఒక్కొక్కరి మామమామముల కక్షనీక్ష, రు. 500 ల జరిమానా, జరిమానాను కట్టించుట, ఇంకొకమామము శిక్ష విధించబడెను.

మూల్లీలో

అవమానకరములైన చర్యలు

నారీమణులను, వాలంటీర్లను మొరటుగ కొట్టుట

ప్రభుత్వాధికారులు మామము ఊరకయండుట

"జాంబాయి క్రానికల్" ప్రతికా పునః ప్రత్యేక ప్రతినిధి మే 3 వ తేదీన ఆంధ్ర ప్రతిక కిట్లు వ్రాసెను:—మూల్లీలో జరుగుచున్న సత్యాగ్రహ సమరమును గురించి వాస్తవత్వ లతో ప్రకటించబడుచున్న చిన్నచిన్న వార్తలు అచ్చట అనుదినము జరుగుచున్న విషయములను విశదముగ చెబుతవు. తాతా కంపెనీ తాత్కాలికములు, వారిచే ప్రత్యేకముగ నియమించబడిన మంటులను ఎత్త గోడలము (పర్యాయమునాలో, సత్యాగ్రహిణులను, వాలంటీర్లు, మావలలస్త్రిలు, పురుషులు వారి ఎత్తబడుతుంటు, దెబ్బలకు, తన్నులకు, చెక్కింపులకు, ఎదిరింపులకు పుచ్చుకొని ఎంతవరకును నున్నాలో దేశీయులు తెలిసికొనుట యొక్కముగ నుండును. వర్తమానకాలపు "నాగరత్న" ప్రతిభా విశేషములకు లాంగిక ఈ మావలలెట్టి సత్యాగ్రహిణియుగ సమరమునాలో జూయవారికి ఆశ్చర్యమును కలిగించవలయును. మహారాష్ట్రదేశములో దేవా దాశ్మణి, సత్యాగ్రహిణులను గల భగవంతులములు కష్ట పడెను, దయాద్రావ్యములతో కాలము గడపుచుండు రిని జగ ప్రసిద్ధి సంగ్రహకాలరగు మారులను, యోధులకు పుట్టింప ఈ తేగరలో వైద్యులకు గుణగణములు గలవారు వీరికి మించిన వారెవరు లేరనవచ్చును. ఇట్టిసందర్భములలో ఈ మనస్సు

లకు సత్యాగ్రహిణిదారములను శేర్లుకు "పూనా ఆందోళ కుల" అతిసులభమయినది. బాబ్ లింగులది తైర్యసాహ సములుగల కార్యమగుటలకు గాంధీమహాత్ముని నామము ఎంతవలెయుగ నుండునో, వీరికి కూడ నట్లే యుండును. ఈ సత్యాగ్రహిణిత్వపు సైన్యములో స్త్రీపురుషులతో సహా 500 మంది మావలలు, 150 మంది వాలంటీర్లు నుండిరి. ఈ ధీరులందరు "జాతీయపాఠశాల"లో, లోకమాన్యకులే, మహాత్మాగాంధీకే" అను జయజయశబ్దములతో కార్యకర్తలముగల సైనికులవలె దృఢనిశ్చయాలతో పోవుటకు ముచ్చటపడెను. సత్యాగ్రహిణులకు సేవకాక్రమవంతులను గురించి మహారాష్ట్ర దేశము అనందింపవచ్చును. శిక్షాస్పృహ 144 వ సెక్షన్ అడ్డలను కాలం తమకు తొల్లంఘించుటకు వారు తయారై యున్నది. ఇట్టి సాత్విక నిరోధము నవలంబించుటకు తమకు రాగల కష్టములకు వారు సిద్ధులై యుండిరి. అధికారజలము, ద్రవ్యబలము, ప్రభుత్వసహాయము— ఈ మూడు గలిగియుండిన కంపెనీతో బోరపలసి వచ్చునని వారు ముందే గ్రహించిరి. న్యాయము సంపూర్ణముగ తమవైపున్నది. అనివారికి గాఢమైన విశ్వాసములను. అనాధిగతము తమతరములతోడ జరించుచున్న గృహముల ఆశీర్వాదముగల తమకే వాలంటీర్లు సందర్శనార్థము ప్రాణముల నర్పించుట కన్న సుల్భమైన మరణము చేయించు లేవని వారు గ్రహించిరి. ఇట్టి శాంతినిశాముగల నిరసరాధులకు మావలలభూములను వశపరచుకొనుట కంపెనీవారికి ఏమాత్రము న్యాయము గాదు. మావలల లంఘనకారముగ ప్రసర్దింపబడెను. అనేకతాద్రులుగ వారాధూమల సమరభయించుచుండిరి. ఈ భూములలో వారి ఋషిత్వము తపస్సు చేయుచుండిరి. ఈ భూములలో వారి సలహానుండుదీవిజానవునకు భోజనమే ప్రాధాన్యముగాదు. శివరకాళములో ప్రతిమానపుక కింతకంటె గొప్ప అత్యములు గలవు. శివ్యశిలంగని మావలలకు తపస్వంతభూములను వదిలిపెట్టి ప్రదుక నెంచుట భిక్షుమెత్తుకొని దరిద్రులగుట యని భోధ పడినది. అందరు మహారాష్ట్రీలవలె, వీరు కూడ కాలంతెత్తులై ఈ సమస్యయొక్క మంచిచెడ్డలనుగురించి కడుదీర్ఘముగ తర్కించిరి. చిట్టిచివర కంపెనీతో బోరుటకు వీరు తీర్మానించిరి. తీర్మానించినట్లు మావలలెన్నటికీ వెనుకకు మోలరు. మావలలకు తమప్రతివయే ముఖ్యముగాదు. తమ భర్తయు చెడునని వారు దీక్ష జూగినయెడల, వారితాతములైయు శివాజీమహారాజుకు బోలెట్టు బోరుటకు వారికి శక్తిసామర్థ్యములు గలవు.

గత రెండుదినములలో గమనించదగిన ముఖ్యమైన విషయముమావలలస్త్రిలయొక్క స్త్రీలు తైర్యకార్యములు గలవారిని బిచ్చిస్తామి. ఇట్టితైర్యముతో వారు పోకిల నెరుగొనుటకు సేమజూచితిని, కంపెనీవారు నియమించిన మావలల పథాను ముగ్గురు పోకిల మర్యాదలేకుండ ఈ స్త్రీలను కేముయ్యము వచ్చినట్లు తన్నిరి. ఈకుంటులకృత్యములతో కొన్నిటిని గురించి వ్రాయుటకు నాకగవ్యము బుట్టుచున్నది. వీరిద్ద దెబ్బలు తివ్వడంబొందుచున్న స్త్రీయందరినాభావము. అక్రూరాత్మ తీ వారీకృత్యములను జూట్టెట్టి ఈ ద్విక. వెంకటగ (వ్రాసికొనున్న వారిహిత కెడవల్లి. చేతికి కాలికి ఇవ్వము వచ్చినట్లు గాట్టి. కట్ట పగలే తాతా కంపెనీ వారి అధికారుల సమక్షమున, ప్రభుత్వాధికారుల ఎదుట ఇట్టిక్రూరకృత్యములు జరుగునాయని ఇతరులు సంకలించెదరేమో గాని శేను జరిగిన విషయములను జరిగెట్లు వ్రాసినాను. అచ్చట నిలచియుండిన ఆడినసలుజల్లా మేజిస్ట్రేటు జల్లాపోలీసు సూపరింటెండెంటు డిప్యూటీపోలీసు కూపరింటెండెంటు అందరు ఏమి అసహ్యులైన సహజలేదు.

సోమవారమునాడు యన్. యం. పరంజె డాక్టరు ఓ. డి. ఫాటర్, కాసుబే సోస్టి, యన్. కె. రామి దత్తనా, పట్నాను, సనీ, పి.యం. భావత్, రజదే, మైసోరా, ఛోసా హేబుగోఖలే, సింకారు మున్నగు ప్రముఖుల నేతలు వాలంటీర్లకు పనిచేసిరి. సేతువుర్రాము జరుగజోవుటకును ఇయలదేరిన మావలల ఉత్సాహమునకు మేరలేదు. కంపెనీ కూలీలు పునాది చేయుటకు త్రవ్వరు, రాళ్ళను తీసివేయుచుండిరి. మావలలు వారికడ్డము బోయిరి. ఇట్లుచేయుటజూచి కంపెనీకుంటురులు సత్యాగ్రహాలమీద ఇడిరి. అచ్చట నిర్ణయాలకు పోగొట్టెను. సత్యాగ్రహాలకు పోరాటము తీవ్రముగ జరిగెను. కూలీలకడ్డముగ వీరునిల్చి, వాలంటీర్లు రాగానే అతనిని చావదన్నిరి. 5 గురు సత్యాగ్రహాలు వారిదెబ్బలను సహించక మాన్చిల్లిరి. కుంటురుతే వాలంటీర్లను శిక్షించవచ్చునని అధికారులు తలపోసికొన్నారు.

ఈజిప్టు స్త్రీల సమాజము

ఆలీసోదరులవల్ల వీ ఆమ్మకొగారికి వ్రాసిన లేఖ

ఈజిప్టు స్త్రీల సమాజమువారు ఆలీసోదరులవల్ల వీ ఆమ్మకొగారిని ప్రోత్సహించేయమని నిట్టొక లేఖను వ్రాసిరి:—

భరతభండమునకు మే మతిమారముగా నున్నాను, ఇస్లాం మతస్థులందరికి విశవత్సృభావ మతిగాభిమాన నున్నదని మేమెన్నటికి న అవలంబము. దృఢచిత్తులై మీరు ఒకప్పుడును ఉత్తమ ప్రచారము క్షాణనీ జరుపిన మేము మీకు దెలుపుటకు సంతోషించుచున్నాము. అసామాన్యమైనట్టియు, నిరుపమానమైనట్టియు మీరైర్యసాహసములను మే మత్యాగండుముతో వీక్షించుచుంటిమి. మీదేశనేత చేయూ ఉత్సాహితీయమునందు మీరు అతిధీతులై, సమాభిమానము గలిగి నిరంతరకృషి సలుపుచుంటును మేము గజనించుచున్నాము. అసియాభండపు స్త్రీలు శక్తిసామర్థ్యములు లేనివారనియు, విద్యాగంధము నెలుగనియు భావనలతో లనియు, శిశివారల ఆశేషణ కారణసహితముగా దని మీరు రూపువలచినారు. మీరు ఇట్టిశిక్షణ అననక్షింపదు. మీలో ప్రబలమైన స్వాతంత్ర్యచూపైపును వ్యాపించింది. మీ కేలాటిరాజకీయనిర్ణయములున్నవో మాకట్టిని గలవు. మీదేశకపరిపీటలను గురించియు, మీ నేకీయాల విషయములను గురించియు మాకు వ్రాయుచుండలేనని మేము ప్రార్థించుచున్నాము. పరాయివారి అధికారముకింద బాధపడుచున్న చిన్న జాతులకు త్వరలో స్వాతంత్ర్యము లభించునుగాన స్వాతంత్ర్యమునకు సమరము సలుపువారు సహజము గలిగియుండలేదు. (హిందూ)

అలహాబాదు బ్యాంకు దోపిడీకేసు

అలహాబాదు, మే 3:— అలహాబాదు బ్యాంకు దాడి దోపిడీ సుబుధములో ఇంక వనేకమంది అరెస్టుచేయబడిరి. అంతకు పూర్వము మోటారుబండిలో సరస్సు చేయుచుండినవారిపేర్లు ప్రకటించబడినవి. మోటారుబండిని తోలుచుండినవాడు పియోవారక్ కాల్యురు అనునతడు. ఇతను బారానాస్ వున్నాడు. ఇంకొకడు కాశీ ప్రసాదుసింగు. ఇతడు మునుపు కలకత్తా హోకాంగు అతడుమోగే బ్యాంకులోలవులలో నుండెను. తరువాత నాలుగేండ్లు జైలుకుకాట్టేయిల పనిచేసి సైన్యములో చేరెను. మూడవవాడు వంగీయుడు. అతడు కలకత్తాలోనుండే జూటారు మేస్త్రిగా పనిచేయుచుండెను. పియోవారక్ తల్లియుగు ముస్సాబ్ నుండరి అనుకామె పియోగురితో కూడ వరస్టు చేయుటకు.

తరువాత ముగ్గు సారక్ శితుసింగు (ఇతనికద్ద అనేక చిన్న నోట్లు చిక్కినను) బుధ్ (జబ్బూత్ (అలహాబాదులో బట్టల వర్తకుడు) అరెస్టు చేయబడిరి. కలకత్తా నగరములో పంచ దారవర్తకు డగు బీహారిలాలు కపూత్రిహాడ అరెస్టుచేయబడి, అలహాబాదుకు పంపబడెను.

ఏప్రిలు 1 వ తేదీనుండి 25 తేదీలోగ 5 వర్షపుచేయబడిన డాకుమెంటులకు సంబంధించిన పార్టీలకు రిజిస్ట్రేషను అఫీసర్లు నోటీసులు పంపెదరు. చట్టముయొందు నిర్ణయించబడిన కాలము లోగ పార్టీలు తమ డాకుమెంటులలో రెండు జల్లాకల్తరు నెదురు. హాజరై తక్కువబడిన స్టాంపుమొత్తమును చెల్లించి కల్తరుచే డాకుమెంటునందు ఎండార్సు చేయుచుకొనవలెను. ఇట్లు నిర్ణయించబడిన కాలములోగ తక్కువబడిన స్టాంపుమొత్తమును చెల్లించి కల్తరుచే ఎండార్సు చేయుచు కొనని వారి పద్దమండి పెనల్లిపుచ్చుకొనడము.

సత్యాగ్రహము 144 వ సెక్షన్ క్రింది ఉత్తరవుల నుల్లంఘన ప్రారంభించిన యెడల, కాసుగ్రహములను సందర్శించు ప్రభుత్వాధికారులు వారిమీద కేసులను పెట్టియుండుట న్యాయముగా నుండెయ్యండును. స్త్రీలు, పసిపిల్లలను ఈకుంటురులు ప్రారంభము శిక్షించునప్పుడు కూడ ప్రభుత్వాధికారులతోతమ అసమ్మతిని గమనజతక, వారిచేష్టలను బూచుచుండిరి.

మంగళవారమునాడు కూడ సోమవారమునాటి వలెనే సత్యాగ్రహాలు కంపెనీ కునుల కష్టంతరములను కలిగించుచుండిరి. కేనివాతమునుండి అస్తిభారముగల కంపెనీవారు త్రవ్విన గుంటను రాళ్ళతోను మన్నుతోను పూడ్చివేసెదమని సత్యాగ్రహాలు జోటిసును ఇచ్చివారు. ఈజోపల సత్యాగ్రహాలు వారిపనుల కాటంకమును కలిగించరు.

మావలలకు తాతా కంపెనీవారు న్యాయమును జేయని యెడల, వివరితములు తక్కువ జరుగును.

జాతీయమహామేళ

ప్రభులచంద్రుడు ప్రారంభ మహోత్సవము నలుపుట

రాటపు సందేశము

జాతీయమహామేళ ప్రారంభమహోత్సవము డాక్టరు ప్రభులచంద్ర రేగారిచే జరుపబడెను. ప్రత్యేకముగ నిర్మింపబడిన సౌకర్యముల అందరూ సమావేశమైరి. మధ్య ఒక ఎత్తుబల్లపై పెద్దరాట ముంచబడినది. బాలికలు కొందరు జాతీయగీతములు పాడిరి.

ప్రభులచంద్ర రేగారి ఉపన్యాసము

అధ్యక్షులగు డాక్టరు ప్రభులచంద్ర రేగారు వంగభాషయందు దీర్ఘ గంభీరపద్యము మొనరించి డాక్టరు తేగారిట్లు చెప్పిరి:—

“ఒక సంవత్సరము వెనుక రాటమువల్ల అధిక మగు శాశ్వతము గలుగునని నేను నిమ్మియుండ లేదు. కడచిన సంవత్సరము డా. హుదా అనుభవించుచున్న ఖుల్నాయందు సంచరించుచుంటిని. ఒక పంట కూడ పండవలయునని నైతు లభేదార మగు బాధలననుభవించుచుండిరి. బీదవానికి కొంతవరకు రాటము సహకారిగ నుండు నను నమ్మకము గాకపుడు కలిగినది. ప్రజలు తమ సోమరితనమును నిరుత్సాహమును విడవడి నాలు వడుకుట ప్రారంభించినచో క్లిష్టమగు వస్త్రసమస్యనులభ ము గ పరిష్కరింపవచ్చును. పంటల పండించుటకై బొరిసాలు, ఖుల్నాయందలి నైతులు సంవత్సరమునకు మూడుమాసములే పనిచేయుచుండును. మిగిలిన తొమ్మిదిమాసములు సోమరితనమున కాలము వ్యర్థపరచుచుండును. వంగరాష్ట్రమునందలి ఇతరభాగములలో ప్రజలు దాదాపు అరమాసములైన సోమరులైయుండును. ఇట్లు పనిలేనిసమయములందు వారు రాటముపై నూలువడుతురు లేని వారుభరించుటకు అవసరమగు వస్త్రములకు కావలసిన సంతకములు రయారుచేయ గలుగుదురు. ఆధికముగ రొక్కమిచ్చి వస్త్రములు కొన నవసరముండదు. ప్రతిరైతు తనభూమియందు ప్రత్తి ఉత్పత్తికి కొంత ప్రదేశము ప్రత్యేకించవలెను. ఒకవర్గము పనిచేయవలయు నన్న 75 రాటములపై నూలు తయారుకావలెను. ఇట్లుచేసిన వస్త్రవిషయములందు ప్రతి గ్రామము ఇతరుల సహాయముపేక్షింపనక్కరలేదు. విదేశవస్త్రములు ధరింపవలసిన ఆవశ్యకత నశించును. సోమరులై నిద్రపోవుచు కాలము వ్యర్థపరచుటకు ప్రతియొక్కరూ, గ్రామవాసులైనను నగరవాసులైనను, పురుషులైనను స్త్రీలైనను అందరు ప్రతిదినము కనీసము రెండుగంటల కాలము నూలు వడుకవలయును. ఒక్కొక్క సంవత్సరమున రెండువస్త్రములను తయారుచేసినచో అతనికి దాదాపు 5 రూప్యములు మిగులుటయే కాక వంగరాష్ట్రపు ఆదాయము అధికమగును. ఈరాష్ట్రమునందు 4 1/2 కోట్లు పౌరులున్నారు. ఒక్కొక్కరికి 5 రూప్యముల చొప్పున మొత్తముమీద 22 1/2 కోట్ల రూప్యములు రాష్ట్రము ఆదాయము అధికమగును. ఇట్లు పది సంవత్సరములు గడచినచో రంగరాష్ట్రము మహాదేశ్వ్యములతో తులనాగుచుండును. సెరాంపురము నందలి నేత నేర్పు పాతకాలప్రధానోపాధ్యాయుని నేను సందర్శించి యుంటిని ఈ రాటపు ప్రచారమువల్ల మున్నుండు దేశమునకు అత్యధికమగు లాభము సమరుకొనుననియు, ఈదేశమునందు పండిన ప్రత్తి రాటపునూలుతో తయారుచేయబడిన వస్త్రములు ఇతరదేశపు ఉత్పత్తి పరిశ్రమలతో పోటీచేయు ననియు వారు చెప్పియుండిరి. ఈదేశమునందు సంవత్సరమునకు ఒక్కొక్కరకు సగటునైవచ్చురాబడి 30 రూప్యములు. అనగాదినమునకు 5 పైసలు. అట్లు కాక ప్రతిరైతు రాటముపై నూలు వడుక ప్రారంభించినచో ఇంతకన్న అధికమగు ఆదాయము అతనికి రాగలదు. విద్యార్థులు విరామ కాలమునందు తమ స్వగ్రామములకు పోయెదరు. అపుడు వారు తమ గ్రామవాస్తవ్యులకు రాటపు సందేశమును చక్కగా తెలియకెప్పవలయు ననియు. ప్రత్యేకమునందు రాట ముండు నట్లు పనిచేయవలయు నని నేనుకొనుచున్నాను. క్రమము తప్పక రాటముపై నూలు వడుకుడు. ఖద్దరువస్త్రములను మూర్రేషే ధరింపుడు.

అధ్యక్షులకు కడనము లిప్పించబడినది. అంతటితో సభముగిరి. ఈ ప్రదర్శనమునందు వంగరాష్ట్రమునందు తయారుచేయబడిన ఖద్దరువస్త్రములు, సుబ్బులు, కంఘములు మున్నగు నవి ప్రదర్శింపబడినవి. (అమృతబహుపత్రిక.)

చెన్నపురి శాసన సభ

సీతారామ రెడ్డిగారి ఎన్నిక

చెన్నపురి శాసన సభ్యులుగ ఎన్నికౌ బడిన కె. సీతారామ రెడ్డి గారి ఎన్నికను రద్దు పరుప వలయునని రామచంద్ర పడయాచి గారు మోషను పెట్టి యుండిరి. ఈ కేసును ప్రత్యేకముగ మువ్వరు విచారించి సీతారామరెడ్డి గారి ఎన్నికను ఖాయపరచుచు ఇట్లు తీర్పు చెప్పిరి:

సీతారామ రెడ్డిగారు వారి ఏజంట్లు ఎన్నిక సమయములందు లంచము లిచ్చిరిని చెటివను నందు నూచింపబడినది. రెడ్డిగారు తొలసింగం గౌడగారి కుమారునికి పాతకాల యందు విద్యార్థివేతనము నిచ్చెననియు, మరియొకరిని కడలూరు తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నియమించె ననియు మైసేరమునకు నిదర్శనములు గ పేర్కొన బడినవి. మరి కొన్ని చట్టవిరుద్ధము లగు చర్యలూనర్చికనేరము రెడ్డిగారిపై ఆరోపింపబడినవిగాని విచారణసమయమునందు కేరసాక్షులమునకు అవసరమగు సాక్ష్యము ఇయ్యబడలేదు. ఈనేరారోపణను పడయాచి గారే ఉపసంహరించుకొనిరి. రెడ్డిగారి ఏజంట్లుతగు అములుదాను పిల్లెగారు చట్టవిరుద్ధముగ ఎన్నికల సమయమునందు ప్రవర్తించిరాయన విషయముగురించి తీర్మానించవలెను. అములుదాను పిల్లెగారు సీతారామరెడ్డిగారి ఏజంట్లుకాదనియు, అతడు చట్టమునకు విరోధముగ ప్రవర్తించలేదనియు మా అభిప్రాయము. కావున సీతారామ రెడ్డిగారి ఎన్నికను ఖాయము చేయుదున్నాము. రామచంద్రపడయాచిగారి పెటిషను ఖర్చుతో సహా డిస్మిసుచేయబడినది. రెడ్డిగారికి పడయాచిగారు వకీలు ఛార్జి క్రింద వెయ్యిరూప్యములు చెల్లించవలెను. ఇతరభివ్యులను రిజిస్ట్రారుగారు నిర్ణయించెదరు.

మత గ్రంథములు

నిత్యకర్మాక్షరము

సస్వరాంధ్ర ప్రయోగము

దీనియందు, స్వానము, సంద్యారందనము, మౌనసనము, బ్రహ్మయజ్ఞము, వైశ్నవేనము, ఆదితిపూజ, అను ముఖ్యవిషయములు, వానికి సంబంధించిన భస్మ, ఉర్ధ్వపుండ్ర, వస్త్రధారణ విధులు, నూర్యచంద్ర గ్రహణ హోమములు మొదలగు చాచా. పురం. విషయములు గలవు. ౧౦౦ పుటల పీఠికయందు ధర్మకాస్త్రవిషయములను గూర్చియు, వేదములను వడంగములను గూర్చియు, అనేకవిషయములు చర్చింపబడినది.

అట్టపైదు. ౨-౦-౦ కిత్రాకపైదు. ౨-౦-౦

సదాచారము

సాంధ్రశాస్త్రము. సూర్యోదయమున లేచినది మొదలు రాత్రినిద్రించువరకు కాస్త్రములందు మనము చేయవలసినదిగా చెప్పిన సకలవిషయములకు వైద్యకాస్త్ర భర్గకాస్త్ర వచన దృష్టాంతపూర్వకముగ వివరించి వ్రాయబడినది.

రాపరు పైదు రు ౧-౦-౦ కలికాపైదు రు ౧-౧-౦

ఆంధ్ర పద పారిజాతము.

౮౦౮ పుటలు. లిగి కలికాపైదుగల అకారాది నిఘంటువు. ఇష్టపూర్వకము నిఘంటువులలోకల్ల శ్రేష్ఠమయినది కొన్నిప్రకారే గలవు. రు 3-౮-౦.

ముప్పదియిద్దఱుమంత్రులచరిత్రము

ఆపూర్వవిషయము లనేకములు గలవు. ౦-౧-౦.

వేదాంతచంద్రిక

ఉపనిషత్తులనుండియు శంకరభాష్యము నుండియు ప్రమాణ వచనముల గనబడుచున్న ఆత్మజైతన్య మాత్రస్వరూపముగా గలవాడు అనువిషయము తేటతెల్లగు మాటలతో వివరింపబడిన గ్రంథము. ౦-౮-౦

తైత్తిరీయార్థ పారిజాతము

(హోత్రరూపమున తైత్తిరీయోపనిషదర్థము తేటతెల్లగు మాటలతో వ్రాయబడియున్నది. వెల ౦-౮-౦.

(3) క. మార్కండేయశర్మ, కీ. పాకు, మదరాసు.

నోటీసు

63

నూజివీడు జమీయా యిలాకా గొల్లపల్లి యస్టేటునకు హక్కుభక్తములు గల ఈక్రింది పెడ్యూలు దాఖలా యాస్తి 10-5-22 తేదిన సాయంత్రము 3 గంటలకు సదరు యెస్టేటు జమీందారుగారు ఖుద్దున గొల్ల పల్లి లో వేలము వేయించడము మూలకముగా విక్రయించబడును. గాన వలయువారు ఈక్రింది చిరునామమునకు విచ్చేసి పాటయందు విజయముపొంద ప్రార్థితులు. మాకు తృప్తిగా ధర రాబట్టినట్లు తోచినయెడల అట్టివారికి క్రయధనం మీద 100-కి రూ 1-0-0 చొప్పున కమిషను సదరు దస్తావేజు రిజిస్టరు చేయు కాలములో యివ్వబడును.

పె. డ్యూలు

I శ్రీ అమ్మగారి తోట యనబడే నూజివీటి పురమునకు తూర్పుగా యుండు తోట విస్తీర్ణం 24—0 యకరములు యిది నివేశనస్థలములకు పనికివచ్చును. యిందులో సుమారు రెండు యకరములు స్థలము అన్నారావు కులోద్భవుల తిరుపల్లిలు యున్నందున మినహాయించడ మయినది.

II ఆగిరిపల్లి నూజివీడు రోడ్డుమీద యున్న కృష్ణవిలాసము (వీరోజితోట) యిందు మామిడి చెట్లు గలవు. బావియున్న గలడు. ఈ తోట విస్తీర్ణం 49—0 యకరములు.

N. B. ముందుగా తెలిపిన, వలయు వసతులు యేర్పరుపబడును.

గొల్లపల్లి యెస్టేటు } శ్రీమన్నారాయణ అప్పారావు
హంజూరు ఆఫీసు, }
గొల్లపల్లి. } బహదూర్, జమీందార్.

For Sale Overland.

వెలతక్కువ. శ్రేష్ఠమైనవస్తువు.

మోటారుకారు, మాడెల్

90. American Car

స్త్రీమరు మోస్తరుగా నడచుట వంటిది. ఇప్పుడు ప్రస్తుతం దొరకనటువంటిన్ని, సదరు మోటారుకారు, మాడెల్. 90 ఓవర్ లాండు యూక్రింద అడ్డెసు వారివద్ద విక్రయమునకు వున్నది.

వలయువారు యూక్రింద అడ్డెసువారికి వ్రాసి విచారించ కోరెదము.

(17) బుద్రినారాయణ సూర్యనారాయణ.
గుంటూరు ఫరంవాషి, గుంటూరు.

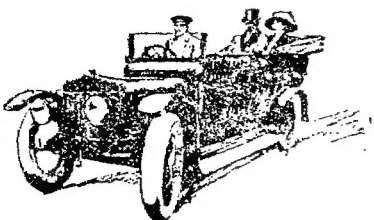
ఆపూర్వరాజకీయ గ్రంథములు

- 1. పుష్పాంజలి (భావగీతములు) 1 8 0
- 2. తిలకుమహాశయుని సంపూర్ణ ఉపన్యాసములు } 2 4 0
- 3. గాంధీమహాత్ముని సంపూర్ణ జీవితము 1 8 0
- 4. ఆంధ్రమాత (రాజకీయనాటకము) 1 0 0
- 5. స్వరాజ్యపతాకము ,, 1 0 0
- 6. సంస్కారణి ,, 1 0 0
- 7. స్వరాజ్యధ్వజము ,, 0 12 0
- 8. స్వరాజ్యరథము ,, 0 8 0
- 9. గాంధీ మహోదయము ,, 0 8 0
- 10. ఆలీ ప్రభుతులనిర్బంధము ,, 0 10 0
- 11. ఆసియాఖండవిజ్ఞానసహస్య ,, 0 8 0
- 12. నిరాకరణోద్యమతత్వము(ఆంధ్రాసు) 0 6 0

ఆంధ్రదేశమున ప్రకటింపఁగు గ్రంథముగలవియు మావద్ద దొరకును.

(3402) ఉప్పెల్ల శర్మకాలయము,
17, నారాయణ మెదలిపేటి, మదరాసు.

గ్యాల్లీస్ మోటారు పాఠశాల

ఈ పాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై సర్టిఫికేట్లు గవర్నమెంటు వైసెన్సు పొందగలరు. బస్ దొరకును. భోజనమునకు నెల 1-కి రూ 16 లు చొప్పున చెల్లించవలెను. (11)

GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.
Post Box No. 1004, Kilpauk, Madras

కుష్టురోగనివారిణి

యోగ్యతాపత్రములు (873)

కుష్టురోగములు నివారణ కావన అనుమానముతో వ్యాధి యేల వృద్ధిపరచుకొనెదరా? ఈ 18 సం॥ ముల నుంచీయు నాస్సే హితులు కొందరు 5, 6 సం॥ ముల నుంచీయు, కుష్టుము స్పర్శజ్ఞానములేని మచ్చలు, పొడలు (Coloured spots) మొదలగువాటిచే బాధపడుచుంటిమి. వీరి "కుష్టురోగనివారిణి" సేవించి రోగవిముక్తులమై చాలసఖముగా యున్నాము.

N. వెంకటరెడ్డి, భూస్వామి, కంఠేరు కృష్ణజిల్లా అష్టాదశ కుష్టురోగములను, కుదుర్చుటలో దీనినిమించిన దివ్యాషధము లేదు. గుణములేదని ఋజువుచేయువారికి రు 116 లు బహుమానము "మా కుష్టురోగనివారిణి" ఘనకవిని మాయ కుష్టురోగాంతకములు బయలుదేరుచున్నవి. బ్రాగ్మత. ఒక నెల దినములకంటె అధికముగా సరిపడుమందు డబ్బా రూ 6-0-0.

ది రెడ్డి అండ్ కో, గోపాలపురం.
(8888-873) కొత్తపేటపోస్టు (గోదావరి జిల్లా)

వనోపధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుద్ధతను పోగొట్టుట యందు శీఘ్రమైన గాంబినది ధర 1-10-0 ఇండియా సిలోకానందు ఎచ్చటికైనను కపాలాఖర్చు తుదికిముగా పంపబడును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్
నెం 144 ఫనసవాడి, బొంబాయి

బహుమానము

వైద్యవిద్య

ఆయురారోగ్యశ్రేయములకు నూర్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,
(8198) 27, చిన్నబజారుకోడ్డు, మదరాసు.

సక ద్రావకము.

చర్మ వ్యాధులు సాపట్ లోషన్

తామర, గజ్జి చర్మవ్యాధులు మొదలగు వాటి కిది త్వరలో నిజమైన గుణము నిచ్చును. ఇది సువాసనగల ద్రావకము. గుడ్డలకు మరకకాదు. బుడ్డి 1-కి రూ 0...6-0

ప్రదరరిషు.

ఉత్తరములు ఆంగ్ల భాషలో వ్రాయవలెను.

దంత చూరము

వెల డబ్బీ 1-కి 2-0-0

అనేకులవల్ల ప్రతిరోజు వాడబడుచున్నది. ఈ ధంతచూరముతో పండ్లు తోముటవలన చిగుళ్లనుండి రక్తము ప్రవించుటమును. నోట దుర్బంధములేక యుండును. అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

షదనకామేశ్వర లేహ్యము

దుర్బలులపాలిటి సుంజీవి:— మేహము, నిక్కాక, శుక్ల వస్త్రము, నిస్సత్తుక, అతిమూత్రము, మొదలగు వాటిని హరించి మంచి బలమును, యవ్వనమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని, సంతాన ప్రాప్తిని, కలిగించు మరఫసాదము. 2 డబ్బీలు చాలును. 30 తు డబ్బీ రు 1-4-0. వి. పి. చార్జీ 0-8-0 (8851)
రోజాపుష్ప లేహ్యము:— ఇది మలబద్ధమును పోగొట్టి కాల విరేచనమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృతప్రాయము 15 తు|| డబ్బీ రు 0-10-0, వి. పి. చార్జీ 0-7-0. [1]
పి. కె. పి. అంబుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, వెరిజేపి, నెల్లూరుజిల్లా.

తామర తైలము

తామర, తీట, దురద మొదలగువాటికి మంచిమందు తామర, తీట, గజ్జికి మంచిది డబ్బీ 1-కి 0-6-0 మాత్రమే. అనేకయెండనుండి యున్న తామర నాలుగైదు సారలు రాచినతోడనే పోయినదని నేలమంది మాకు వ్రాసియున్నారు అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

తెల్లకుప్పలకు పూచీయెన

ఔషధము

చర్మముపైన యుండు తెల్లమచ్చలు వైపుత వలన కి దినములలో మాయమై పోవును. ఈయోగము ఒకమహాత్మునిచే శ్రేష్ఠమైన మూలికలచే తయారు చేయబడినది. మచ్చలు మాసిపోని ఎడల యిచ్చిన ధరకంటె రెండింతలు చైత్రము వాపనియ్యబడును. బుడ్డి 1-కి ధర పి. పి. తో సహా రూ 8 లు. ఉత్తరములు ఆంగ్ల భాషలో వ్రాయవలెను. (3430) The Aryan Nursery. P O Kamtau Darbhanga.

అమృతాంజనము

తలనెప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇతర ఏ విధమైన నెప్పులను కూడ మా అమృతాంజనము వాడినంత మాత్రమున నయమగును. వెల 0-10-0 అణాలు. అమృతాంజనము డిపో. మదరాసు-బొంబాయి.

(3081) "కత్తికట్టలు"

తెద్దకత్తి గల్లి గజము పొడుగు గలవి. సాగవైనవి 1-కి రూ 4-8-0. డజను కొనువారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్టేజీఖర్చులువేరే వలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి ఆద్యాన్న పంపవలెను. వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో కట్లర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc. పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా) టెలిగ్రాఫిక్ అడ్డెసు: "ఇండస్ట్రీసు" పెద్దాపురం.

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

జాతకము

(1) జాతకచక్రము (మండలి) యొక్క నక్షత్రము (2) పుట్టిన తేది, జననకాల ఘడియలుగాని (3) జాతకునియొక్క జన్మ నామము, ప్రస్తుతపు వయస్సు, మాకు ఉత్తరము వ్రాయుసకర యముగాని, ఈమూటిలో నేదియో యొక్కటి మాకు పంపియి డల, జాతకునియొక్క రూపము, స్వభావము, శరీరాంగ్యము, ధనసంపాదన, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంతానము, కళిత్ర శౌఖ్యము, ఉద్యోగము, జీవనము మొదలగు 25 సం॥ తులు దాఖలా కొరకు వ్రాసి ముందుగా రు 1-4-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము. ఈవాసినసంగతులు సరిగా నున్నయెడల, జాతకుని యొక్క ఆయుర్దాయము అఖరువరకు, జరుగబోవు ప్రతిసంగర ఫలములు, అనగా, మహాదళ, అంతర్దృశాఫలములు గల పూరా జాతకము, కాస్త్రసమ్మతముగా తయారుచేసి పంపెదము. పూరా జాతకమునకు రు 5 లు, అగును. పూరాజాతకము వ్రాయించు కొనువారు రు 2 లు, ఆద్యాన్న ముందుగా పంపితెను. పంపగానే జాతకము పూర్తిగా అఖరువరకు తయారుచేసి తక్కిన రు 3 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

సంవత్సరఫలము

మొత్తముమీద 1 సం॥ రం వరకు ముందు జరుగబోవు ఫలములు వ్రాయును, నెలలవారీగా 12 నెలల ఫలములు వివరముగా వ్రాయుటకు వి. పి. ఖర్చులతో రు 1-4-0 లు అగును. దీనికి జన్మనక్షత్రము గాని, జన్మనామము గాని, మాకు పంపిన చాలును.

జాతకమార్పాండము

మొదటిభాగము

జ్యోతిషమందు ఏమియు ప్రవేశము లేనివారికి ఈగ్రంథము మిక్కిలి ఉపయోగము. దీనినిబట్టి భూతభవిష్యద్వర్త మానఫలములు అతిసులభముగా తెలియును. కావలసిన వారికి వి. పి. ఖర్చులతో రు 2-8-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

రెండవ భాగము

ఇది అమృతపూర్తియు సిద్ధముగా నున్నది. 300 పేజీలు. ఇందు లగ్నస్థుటము, గ్రహస్థుటము, భావస్థుటము, వడ్డలములు, పోడకవర్ణ, అష్టకవర్ణ, తాత్పర్యసహితముగా నుమారు 1000 ప్రమాణ శ్లోకములతోను, విశేషాంశములతోను ద్వాదశ భావఫలములు మహాదళ అంతర్దృశాఫలములును, ఇంకను అనేక సంగతులతో మిక్కిలి సులభమైన అత్యద్భుతముగా వ్రాయబడినది. దీనివలన అన్ని సంగతులు పూర్తిగా తెలియును. ఈ గ్రంథము నచ్చనియెడల తిరిగి సొమ్ము వాపను చేయుదుము. ఈ 2-వ భాగమునకై యిదివరకు ధరఖాస్తులు పంపినవారు తిరిగి మాకు వ్రాసినయెడల వెంటనే వి. పి. గా పంపెదము. దీనివెల పోస్టుఖర్చులు గాక రూ 2-0-0 లు. ఆలస్యమైనచో ప్రతులు దొరకవు.

ఆకెళ్ల వెంకటేశాశ్రమి, గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు. (గోదావరిజిల్లా) (3512)

తాళీసాదిచూరము

(బ్రాధరసంహిత)

తాళీసాదిచూరము వ్యాసకోశములకు బలమిచ్చును. దగ్గు ఎగరూపిరి రోగమును బోగొట్టును. తాళీసాదిచూరము దగ్గుతోకూడిన జ్వరమును, కాంతులను, అతిసారమును పోగొట్టును. తాళీసాదిచూరము క్షయరోగములో మిక్కిలి యుపయోగకరము. తాళీసాదిచూరము ప్లీహము, గ్రహణరోగము, పాండురోగములను పోగొట్టును. తాళీసాదిచూరము ముచ్చిపిల్లలకు తరుచుచున్న జలుబు దగ్గుల బోగొట్టును. తాళీసాదిచూరము గర్భిణీశ్రీమతుల కచ్చు అడచిని, వాంతులను బోగొట్టును. తాళీసాదిచూరము గొంతుక రాచుకొనిపోవుట, న్యరహీనము మొదలగు గొంతుసంబంధమైన వ్యాధులయందు మిక్కిలి యుపయోగించును. తెచ్చులకు శ్రద్ధకమైన ధరలు. (సోమ)

చూరము	10 తు	1-8-0
కేబ్లెట్లు	50-కి	0-8-0

మనడింగు డైరక్టరు

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. ఆంధ్ర ఆయుర్వేదపార్సర్స్, లిమిటెడ్, హారిస్ రోడ్, మాంటూరోడు, మదరాసు

వ్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.